

Jeseničana obdarovana na dunajski drsalni reviji

Letošnjo dunajsko drsalno revijo v Celovcu si je ogledalo več kot 64.000 obiskovalcev od blizu in daleč. Revijo so si ogledali v rekordnem številu tudi Jugoslovani, več kot 13.000. Med nedeljskimi izletniki ki jih je prišlo v dnevi revije v Celovec sta si ogledala revijo tudi Jeseničana Anton Arh in Stanko Ravnik. Prvi je imel 12.000. in drugi 12.001. vstopnico. Oba jubilejna gosta je pozdravil v odmoru vice župan Selding in jima izročil pismene čestitke župana ter spominsko darilo, medtem ko jima je predstavnik revije Haanappel podaril zlato in srebrno zapestno uro. Jubilejna gosta — Jeseničana je po-

leg štirih solistk revije pozdravil in jima čestital tudi jugoslovanski generalni konzul Pirkovič.

Srečna obiskovalca letošnje drsalne revije v Celovcu Anton Arh, referent prodajnega oddelka in Stanko Ravnik, direktor računovodstva Železarne Jesenice, bosta imela prav gotovo najlepše spomine na nedeljski izlet v Celovec, ki sta ga organizirala s posebnim vlakom poslovalnici IZLETNIK in KOMPAS z Jesenic. Omenjeni poslovalnici imata lepe zasluge, da je obiskalo letošnjo drsalno revijo nad 13.000 Jugoslovancev.

Optimizem

Radovljiska občina z Bledom in Bohinjem zajema zadnja leta že kar 27 odstotkov vsega prometa v turizmu Slovenije. Toda v pomoč za investicije je lani dobila le komaj 7 odstotkov iz republiških virov čeprav so hotelske in gostinske zmogljivosti v tem kraju hudo zastarele in imajo na Bledu skoraj polovico manj postelj kot pred vojno.

Ko so to razpravljali na posebnem posvetovanju gostinskih in turističnih delavcev Gorenjske na Bledu je eden izmed navzočih vstal in dejal:

»Če je torej turizem v tem kraju tako važen za dohodke v zveznem in republiškem merilu bi morali razni ljudje iz Ljubljane in Beograda priti k nam, vprašati kaj potrebujemo, s čim naj nam pomagajo v naših težavah.«

Vsi navzoči so planili v buren smeh, ki se dolgo ni umiril.

KAREL MAKUC

Stran 4:

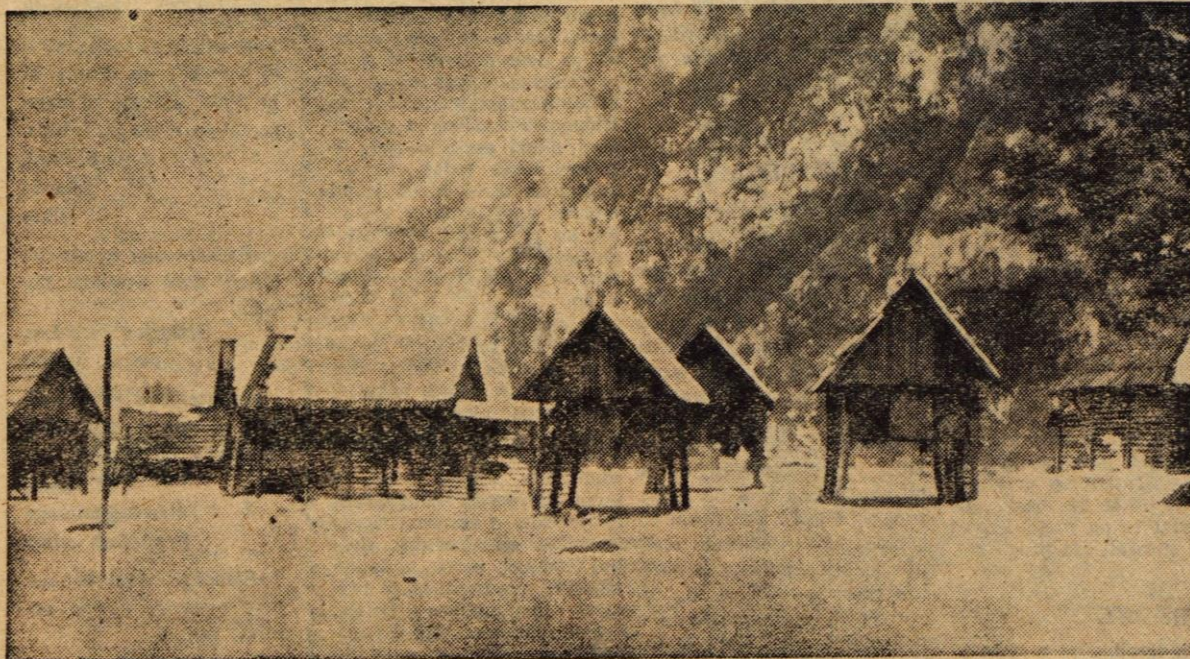
- SE O »ETIOPSKEM CESARJU«, KI JE OBISKAL BOHINJ

Stran 5:

- GLASBA IN OTROK — Ali ima otrok posluš za glasbo ali ne?

Stran 10:

- KAKO PRIDE DO NAS VODA, KI JO PIJEMO

Zaselek stogov, ki so v Bohinju povsem značilno grajeni, pred vasico Studor dale tamkajšnji pokrajini neoben čar. Foto: Franc Poldan

Marca bo potres

In lepega dne v marcu se bo zatresla zemlja pod nogami, zabobnelo bo in hiše se bodo zrušile na naše glave. In konec bo tega pregrešnega sveta in naše duše bodo na satelitih poletele v vsemirje, na Venero, Luno in Mars. In v prah in v pepel in v nič se bo povrnilo vse, kar nam pomeni danes še največjo blaginjo: fički, frižiderji, televizorji, iskrenost, do brota, delavski sveti in tako naprej — prosto po izbiri vsakega posameznika! In vse se bo začelo spet znova in od začetka in človek bo spet na sestankih krojil svojo srečo in usodo. In... In tako dalje.

Ampak čisto zares: v petek, trinajstega marca ob treh popoldne bo potres z epicentrom nekje med Kranjem in Ljubljano. Morda, pravijo neverni (tudi taki so danes še med nami!), ne bo potres ravno tega dne in ravno ob napovedani uri, bo pa brez dvoma do kočca marca. Nič zato, kajne, če smo že toliko časa trpeli in nestrpno čakali, bomo pa še tistih štirinajst dni šisnili zobe in naveličano, kot ljubljanski in kranjski hulači, hodili v služ-

bo in na sestanke in v oštarije. Potem bo tako vsega konec.

Kako nazarensko bo to lepo! Upokojemcem ne bo treba več jamrati in razmišljati, od česa sploh živijo. Direktorji (majhni, večji, veliki in največji) bodo v miru božjem zaspali, ker jih ne bo več preganjala skrb, kako zapraviti svoje direktorske plače in kako pretentati delavski svet, da bodo vsi dvignili roko. Računovodje ne bo več tlačila mora od skrbi, kako bodo živeli ubogi uslužbenci s tako nizko plačo in s pufom za fička. Kmetijci se ne bodo več delili na socialistične in privatne, ampak bodo složno za isto mizo jedli kruh, spečen iz moke, ki sta jo skupno (v kooperacijski proizvodnji) pridelala zadruga in hribovski kmet. Številne integracije gospodarskih organizacij in upravnih skupnosti ne bodo več moderne, ker ne bodo služile nobenim osebnim interesom. In tako dalje. Pa še enkrat: in tako naprej.

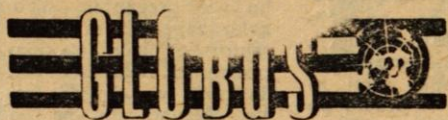
Skratka: potres bo, ker ga hočemo. Menda ga je napovedal celo neki skopljanski profesor, ki je baje napovedal že tistega v Skopju. Da bomo vedeli, koliko ljudi bo umrlo in koliko jih bo še ostalo, menda posebne komisije po stanovanjih in hišah že popisujejo, koliko nas je in — kakšni smo. Toliko nas ni kot Kitajcev, za to dam roko v ogenj, kakih petintrideset tisočkrat manj nas pa je in tudi to je nekaj. Škoda, da bi se vsi odsečili na ne vem kateri planet, pa čeprav s sateliti, ki so danes moderni.

Ljudje pa se bojijo za svojo kožo. Nekateri bolj, drugi manj. Marsikdo bi komu privoščil, da ga potres malo poruka. Upajmo, da ta višja sila ne bo izbirala po obrazih in koži, kot včasih izbirajo miličniki in še kdo drug. Pred bogom smo vsi enaki! so rekli včasih. Kako naj pa rečemo danes? Morda bomo enaki pred potresom?

Prerok, ki napoveduje potrese vseh vrst

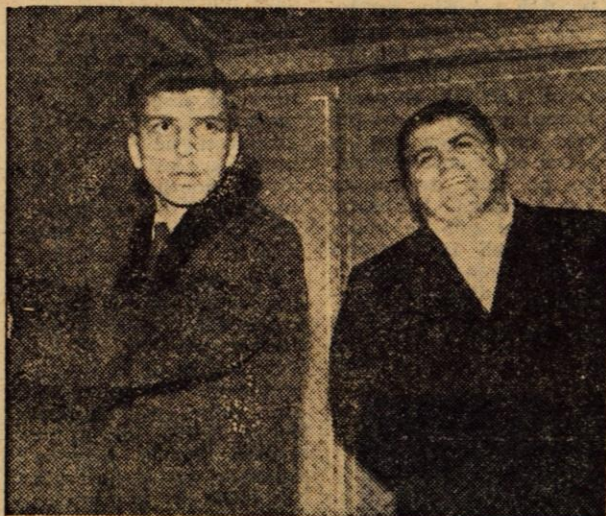
SOJENJE v Dallasu

ZE DRUGI teden teče v glavnem mestu Teksasa, kjer so 21. novembra lani ubili ameriškega predsednika Kennedyja, sodna obravnava proti ubijalcu osumljenega atentatorja Oswalda Leeja. Na zatožni klopi sedi lastnik nočnega lokala Jack Ruby, ki je dva dni po umoru ameriškega predsednika v dallasškem zaporu z enim samim strelom v želodec zavozljal dallasški zločin tako, da bo najbrž tudi po razsodbi ostal skrivnostni in neraziskan.

ODKUPNINA ZA SINA — 920.000 MARK

Konec decembra so ugrabili dvajsetletnega sina znanega pevca in igralca Franka Sinatre. Vrnili so ga proti odkupnini 920.000 mark. Odslej pazi nanj nekdanji nogometaš Ed Pucci, ki je študiral ekonomijo. Franka spremlja na tufneji po Evropi. Pel bo v Nemčiji in Londonu. Tedensko zasluži 11.200 mark.

Frank Sinatra mlajši z varuhom, ki stalno pazi nanj

E. ZELLER O VAROVANKI MARIKI KILIUS

Trener drsalcev Marike Kilius in Hansa - Jürgen Baumerja je označil varovanko takole: »Hladna je do konca prstov, gospodovalna kot šef protokola, pametna kot najbolj izkušena gospa in zelo častihlepna. Nikoli jo ne bi sentimentalnost pripeljala do tega, da bi vzela milijon, če pred njo ležita dva.«

ZVEZNI MINISTER IN SPORT

Zvezni minister Hermann Höcherl je bil na olimpijskih igrah v Innsbrucku. Ko je obiskal olimpijsko naselje, se je pogovarjal tudi s tekmovalcem v hitrostnem drsanju Traubom. Med drugim je vprašal, če bo še kaj nastopal. Traub mu je odgovoril, da bo startal še na progi 10.000 metrov. Minister ga je zaskrbljeno vprašal: »Je proga zelo hribovita?«

PROTI AVTOMOBILOM NA OBROKE

Ana Mangani, italijanska filmska igralka, je v nekem intervjuju izjavila, da ne bi smeli prodajati avtomobilov na kredit. Pravi, da bi tako zmanjšali prometni kaos v Rimu.

Ali bodo razkrili resnico o težkem zločinu?

RESNICO SKRIVAJO

PO ZACETKU v dallasški sodni palači se mnogi sprašujejo, ali je namen sojenja res povedati resnico o dogodku, ki je v novembru vznemiril ves svet. Dvomi so tehtni in nakopičeni. Tudi v ameriški javnosti na to domnevo odgovarjajo z orgorčenostjo. Profesor Lind, ki je proučeval dallasški zločin je prišel do naslednjega zaključka: »Lahko podvomimo, ali sploh kdo utegne pomisliti, da je tu, v teh Združenih državah mogla obstajati zarota za umor predsednika. Če je zarota bila, ali del zvezne vlade lahko želi, da bi jo skрили.

Izvolitev porote, začetek obravnave, izjave, ki so bile do sedaj izrečene pred sodiščem kažejo, da v sodni dvorani najbrž ne bomo zvedeli vse resnice o zločinu, ki se je pripetil v Dallasu, v mestu, kjer ljudje govorijo: »Če bi vse svinje Teksasa spremenili v eno bi zadostovali samo trije sunki z njenim rilcem in zgradili bi lahko novi panski prekop.«

DOKAZI OSWALDOVEGA BRANILCA

PRAVNIK Marc Line je prevzel obrambo pokojnega Oswalda Leeja, ki ga je dallasška policija obtožila za umor predsednika. Po Lanovi analizi so nastale tri teorije o tem, v katerem trenutku je morilec streljal na predsednika, s kakšnega kraja in kako je bilo mogoče, da je bil predsednik ubit od zadaj, progla pa je šla skozi vrat od spredaj. Po njegovem mnenju je tajna policija prisilila zdravnike v Dallasu, da so spremenili svoje zaključke o položaju krogle. Lane je tudi dokazal, da v Dallasu ni šoferja taksija s tašnim imenom, kot so ga navajali.

Dva dni po umoru ameriškega predsednika Kennedyja je na hodniku dallasškega zaporu lastnik nočnega lokala Jack Ruby ustrelil obtoženega Oswalda Leeja. Policaj, ki je ves prizor mirno gledal, Rubyja ni skušal zadržati. Ko je slišal strel, je dejal: »Ti pasji sin!«

Po izjavah zagovornika Lana razpolagata tudi z dokazi, da so se sedem dni pred tragičnim dogodkom v Dallasu sestali trije čudni ljudje v Rubyjevem nočnem lokalu »Caruselle«. Eden od njih je bil Bernard Wisman, človek, ki je dal v časopis oglas preko cele stranj na dan prihoda Kennedyja v Dallas (oglas je bil sestavljen v obliki tiralice), drugi je bil policist Tippit, ime tretjega pa bo objavil čez nekaj tednov.

RUBIJEV DELEŽ

MORILEC Oswalda Leeja še ni sedel niti 24 ur v zaporu, ko se je že zbrala v Dallasu četa advokatov, ki so prevzeli njegovo obrambo. Najprej so ga proti visokemu odplačilu poskušali spraviti iz zaporu. Ker poskus niso uspeli je Ruby ostal v zaporu. Advokati pa se še niso pomirili. Začeli so igrati na karto, da bi Rubyja razglasili za duševno zmedenega in neprištevnega, kar bi ga po lokalnih zakonih rešilo električnega stola. Ker je sodišče pred dnevi zavrnilo tudi to trditev bodo sedaj vztrajali najbrž na dokazih, da je bil morilec neprišteven v trenutku, ko je streljal na Oswalda Leeja. To bi za obtoženca pomenilo olajševalno okoliščino.

V okoliščinah, ko je bil Oswald Lee zapleten v čudne zveze in stike, ki vodijo skoraj do vrhov, vidijo nekateri primerne človeka, ki je plačal tuj račun. Videti je, da Oswald Lee ni bil navaden »marksist«, ampak je bil po vsem, kar so do sedaj odkrili vmešan v čudno mrežo ameriške obveščevalne službe. Dokazov, da je ta čuden teksaški mladenič, ki je prebiral marksistične knjige, ustrelil predsednika Kennedyja, ni. Njegovo udeležbo pri zločinu bo težko ugotoviti, ker so mu ob pravem času zamašili usta.

REKLI SO ...

»Ljubosumnost traja dan dlje kot ljubezen.«

M. Blister,
ameriška
književnica

»Mnogi moški bi imeli boljše žene, ko bi z njimi bolje ravnali.«

Ana Mangani,
italijanska
filmska igralka

»Bralci nočejo, da se objavlja resnica, hočejo iluzije.«

E. Kroider,
nemški
književnik

»Resnica ima dve strani: vesela je za tistega, ki jo pove in slaba za tistega, ki jo mora poslušati.«

S. Dall,
španski
slikar

»Po hrbtenici se spozna, kateri dobi pripada človek.«

Stanislav Jerži-Lec,
poljski satirik

»Priateljstvo se največkrat sklepa z deli, toda razdira z besedami.«

M. Astor,
član britanskega
Spodnjega doma

»Samec je človek, ki raje pere nogavice kot bi pomival posodo.«

E. Kantor,
ameriški
komik

6000 let zgodovine ob Nilu

Močan vonj se dviga iz reke. Noč postaja rdeča. Dan, še poln zvezd, skrivnosti in najstarejših človeških sanj, vstaja na obzorju. Tu smo, kjer se je vse začelo. Vzdolž teh bregov, ki se od ekvatorja vlečejo proti Sredozemlju, je v pesku, 6000 kilometrov daleč, napisana bajna legenda stoletij. »Videl sem leve in slone, ki so se napajali v vodi, ki jo je pordečila zarja, nedaleč stran pa kamele in osle, ki so pili isto vodo. Videl sem iti mimo brezmejno vrsto vseh tistih, ki so tu živeli, kraljevali in trpeli. Prisostvoval sem borbam narodov in religij v sudanskih puščavah in razbeljenih egiptovskih stepah.«

Zdi se, kot da poslušamo nekega romarja, ki je stoletja živel ob Nilu. Ramzes II., Amenofis IV., Cirus, Kambis, Aleksander, Cezar, Napoleon, vsi osvajavci sveta so tukaj iskali moč, modrost, nesmrtnost. Vsi so spraševali to puščavo z obrazom sfinge, kje so spale in kje še spe nekatere skrivnosti človeštva. In iz tega peščenega pekla so vsi poskušali doseči raj, ki so ga že davno prej potrdili čudeži in svečeniki, raj, »od koder pada Nil na zemljo.«

KJE IZVIRA NIL?

Izvir nila? To je že od vsega začetka sveta velika skrivnost. »Demon, glavo bi dal, da bi zvedel, kje ti skrivaš svojo!« je grmel Neron, obračajoč se na Nil. Skušnjava je bila prehuda. Iz Asuana je poslal dve svoji stotniji, raziskovat, kje izvira »reka vseh rek.« Toda po nekaj mesecih trajajočem pohodu skozi žgočo puščavo sta se morali ustaviti na bregu nekega močvirja. »Tu se konča svet,« so dejali. In Neron, ki je zmogel vse, je bil tu nemočen.

Kako more ta reka, ki teče samo skozi pesek, odnašati s seboj v morje tako ogromne mase blata? so se spraševali ljudje skozi vso zgodovino. Od kot prihaja to blato, iz katerega Egipt, »dar Nila,« srka bogatstvo in življenje? Zakaj je Nil, v nasprotju z ostalimi rekami, poleti poln vode in suh pozimi? Svečeniki, preroki, geografi, nihče ni mogel podati zadovoljive razlage. »Ali je večja bedarija trditi, da se Nil poraja pri taljenju snega ali pa prihaja iz najbolj vroče pokrajine zemlje, iz dežele, ki ne pozna snega, ampak kjer nikoli ne dežuje?« je dejal Herodot. Tudi on ni imel prav. Snega je tu dovolj. Na vrhu Ruwenzori, ki mu pravijo »Zid, ki zapira nebo,« in ki je s Kilimadžarom najvišji vrh v Afriki (5125 m), nikoli ne zgine. Pravijo mu tudi »Oče deževja.«

»Oče deževja« — to ime je dobil upravičeno. Kajti tu so nalivi pogosti. Gora, trohneča, razmočena od brzic in hudournikov, je neizčrpen rezervoar vode, od koder pada Nil v tisoč sklenjenih rečicah v velika jezera: George, Eduard, Albert. Od tod se izliva v Viktorijino jezero in teče 6000 km daleč preko vsega afriškega kontinenta.

ONSTRAN JE DEŽELA VEČNE POMLADI

Prva belca, ki sta prodirala v sudansko džunglo, sta bila Burton in Speke. To je bilo pred sto leti. Skrivnost, v katero je bil ovit izvir Nila, je bila še vedno tako popolna, kot v Herodotovih časih. Ostali svet pa je rasel, se izpopolnjeval in bil že na visoki stopnji civilizacije. V črnem srcu Afrike, v mejah Sudana, Konga, Etiopije in Mozambika pa je bila še popolna predzgodovinska noč. »Onstran

morja blata je dežela majhnih človečkov, ki imajo zobe kot žaga in živijo v drevesnih deblih. Imenujejo se Pigmejci. Imajo nekak repni izrastek kot opice. Njihova dežela je dežela zlatih sadežev in večne pomladi.«

Tako je poročal Homer. Ko sta Burton in Speke prispela v »Lunino deželo,« sta mu še verjela. Takrat so bile tam, kjer je danes Uganda, Ruanda Urundi in celo Kenija in Tanganjika, na zemljevidih še bele ploskve, katerih celovitost so motile samo točke, ki so označevale verjetni tok gornjega Nila. Speke je prisegel, da bo našel njegov izvir. Potovanje je nameraval začeti na Zanzibarski obali in iti po sledih trgovcev s sužnji ter tako osvojiti gornji Nil. Toda takoj, ko so odpotovali, so se znašli v peklu. Nastopila je žeja, mrzlica, lakota. S svojimi stotimi nosači so potovali po savanah, džunglah, puščavah. Na poti so srečavali divja plemena, ki so belce prvič videla in niso vedela, ali bi jih oboževala ali spekla na ražnju. Takrat je Burton zbolel, Speke pa napol oslepel. Dalje so jih vodili nosači. Nič več niso imeli hrane, nič več zdravil. Istega jutra pa se je po osmih mesecih strašne poti pokazalo pred njimi ogromno jezero. To je bilo v Tanganjiki, 700 km od izliva Nila. Potem je Speke sam z nekaj nosači nadaljeval pot. Še tri tedne so morali potovati. Končno so se znašli na obali jezera Nyasa, ki ga je Speke na čast svoji kraljici imenoval Viktorijino jezero. »Potreboval bi več let, da bi ga obšel,« je dejal.

Vrnil se je v London in opisal svoje odkritje. Kasneje se je še enkrat vrnil v Afriko.

Večina geografov danes trdi, da je izvir Nila v Jinji, poleg Riponovih slapov, ki jih je odkril Speke, drugi menijo, da je edini pravi izvir reka Kasumo, južno od Viktorijinega jezera, ki jo je leta 1937 odkril nemški raziskovalec Waldecker.

SLONI IMAJO PREDNOST

Nekje v džungli stoji deska z napisom: Sloni imajo prednost na poti. Tu je vse; reka, potok, drevo, žival, kralji. To je svet, ki je obstojal pred človekom.

Azijski slon je manjši in pomaga človeku pri delu. Afriški slon pa se, velik in trmoglav, ni dal ukrotiti človeku.

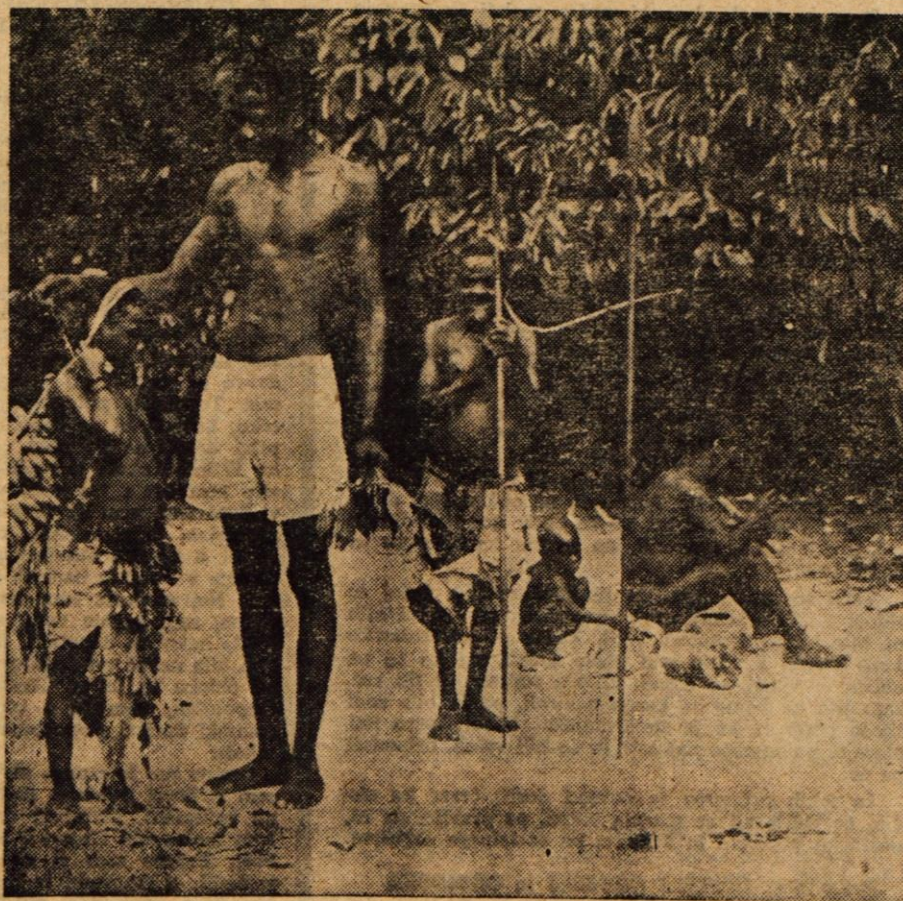
Tri metre visoke trave in gozd z drevesi kot strašila, prepleten z lianami, ki se zde kot pitoni; ogromne živali — nilski konji, nosorogi, ves ta svet, ki je obkrožen z zasneženimi vrhovi in tako ločen od ostalega človeštva, ima v sebi nekaj posebnega, svojega. Tukaj ni nič človeškega. Pigmejci je škrat, Dinka, visok 2,10 m, je dolgin. V tem svetu, kjer zemlja na nekaterih mestih še vedno vre, se zdi, da še ni nič končanega, da svet šele dobiva svojo podobo. Prav na tem področju, posejanem z žveplnimi vrelci, živijo Pigmejci. Dragocenost, ki jo nabirajo sami, je sol. Obrazi mož so vsi enaki, žalostni in starikavi. Niti ognja si ne znajo prižgati, tako daleč so še.

Grobna tišina vlada v džungli. Na stotine kilometrov niti enega človeškega glasu. Slišati je le veter, hreščanje in kvakanje gozda, krik opice, trubljenje slona, godrnjanje nilskega konja in trde, kovinske krike ptičev. Zdi se, da se tu zbirajo vse ptice sveta. Bela čaplja ali kolibri se človeku prav tako vsede na ramo kot na hrbet ali rep svojega prijatelja — nosoroga ali krokodila. Tu je strah nepoznan. Edina divja žival je človek. Toda ne Pigmejci, Dinka ali Masai, temveč belec. Edini zakon, ki vlada tu, je zakon džungle.

Pigmejci — to so ljudje, ki bi jih prav lahko dali na začetek sveta. Antropologi se sprašujejo, ali je pri njih zibelka človeštva. So bili naši predniki škrti ali velikani? Rešitve ne najde nihče. Edini dokaz je milijon let stara človeška lobanja, ki jo je našel neki ameriški znastvenik in ki jo sedaj hranijo v Nairobiu.

Od kod izvirajo ti ljudje, ločeni od ostalih že od nastanka sveta? Domačini so Speku odgovarjali: »Mi smo iz dežele, kjer luna vsako noč črpa nove moči na zasneženih vrhovih in kjer prejema svojo lepo belo svetlobo.«

Priredila: TONCI JALFN

Tale velikan je pripeljal raziskovalce do te pigmejske družine

Bohinjsko jezero je letos tako trdno zamrznjeno, kot že dolgo ne. Ljudje se po jezeru sprehajajo, vozijo z avtomobili itd. Pod mostom pri cerkvi sv. Janeza, kjer voda iz jezera odteka, se led neha — Foto: Franc Perdan

Butale MILČINSKI · NOVAK na Gorenjskem

Butalske divje gradnje

Tale historija ni kdo ve kako imenitna, povem jo le, ker se mi je sanjala. Včasih se mi kake storije sanjajo, pa ni nobena dosti prida, kvečjemu za slovenski film in televizijo bi še bila.

O butalskih divjih gradnjah se mi je sanjalo tole. Privadili so se Butalci postavljati koče brez gradbenega dovoljenja in kar v zelenem pasu, kajti taka je postava, da stane kazen nič manj kot načrt in dovoljenje in je urbaniste nič koliko bolelo srce, ko so videli, kako se jim bohotijo sračja gnezda po naši prelepi Gorenjski.

Pa so se zbrali občinski možje, majali so glave in moževali, kaj naj store, da prepovedo divje gradnje in jih prepovedo brez škode za urbaniste, pa tudi brez škode za stanovansko stisko, ki jo je takisto treba imeti na očeh.

Majali so glave in moževali teden dni in še teden dni in so sklenili tako: najprej naj se Butalcevi divje gradnje prepovedo z lepo besedo — morebiti bo pomagalo. Naj se jim da primeren rok, do tega roka morajo podreti, kar je bilo postavljenega. Če se ne bo zgodilo, kot je bilo ukazano, bodo vnovič stopili vkup in preudarili in sklenili, kaj bo potem.

Tako so dejali in so ukazali miličniku in ko je prišla nedelja, se je usedel miličnik na moped in odbrnel na deželo, kajti nedelja je dan, ki ga delovni človek izkoristi podolgim in počez za divjo gradnjo. Z mogočnim glasom je dal Butalcem na znanje, da so občinski možje sklenili tako, da se jim najstrože in nepreklicno prepove nadaljevanje divjih gradenj; podreti da jih morajo do tal, to pa najkasneje v štirinajstih dneh in tako gotovo, ker bi drugače lahko prišlo drugače, in se ne ve, kako bi prišlo. Verno so Butalci poslušali oklic. Potem so na občini šteli dnevnice in so čakali, kaj bo: ali se bodo Butalci pokorili oklicu ali se bodo drznili, da se mu ne bodo — to bi bil punt!

Tekli so dnevi, preteklo jih je štirinajst, tedaj so zidovi divjih gradenj zrastle tako visoki, da iznad njih ni bilo videti Butalcev tudi, kadar so na zidarsko kozo stopili in kelo nad glavo držali. Pa ko so na občini to videli, so dejali: »Hvala statutu, ni jih več, zato jim ne bomo za kazen podirali, pa bi bilo tudi škoda podirati, ko je stanovanska stiska. Kazen naj plačajo, pa veselijo naj se!« In so bili veseli, urbanisti pa ne.

In takih primerov je povsod dosti: česar na občini ne vidijo ali ne marajo videti, pa pravijo, da ni, postavim prosvete in kulture, pa socialnega skrbstva.

Prihodnjič: UCITELJ CIFIZELJ in OBCINSKA BLAGAJNA.

O »etiopskem cesarju«, ki je obiskal Bohinj

NA SESTAVEK O LEGATOVEM TONČKU KOT ETIOPSKEM CESARJU, KI JE BIL NAPISAN PO PRIPOVEDOVANJU NEKATERIH JESENICANOV IN OBJAVLJEN V PANORAMI NA PUSTNO SOBOTO, SMO PREJELI PISMO LEGATOVE DALJNE SORODNICE JOHANE REPECNIKOVE IZ SPODNJH GORIJ. SPOROČILA JE, DA JI JE TONČKOVA POTEGAŠČINA PODROBNEJE POZNANA IN DA JO JE PRIPRAVLJENA PODROBNEJE OPISATI.

Odločil sem se, da jo obiščem in napišem še kaj o doslej največjem gorenjskem humoristu — Legatovem Tončku. Johana me je že nekaj dni pričakovala in bila obiska kar vesela. Kmalu sem ugotovil, da je dokaj razgledana in s ponosom govori o svojih prednikih in gorjanskih veljakah. Iz pripovedovanja o Legatovem Tončku sem ugotovil, da je razgovor dobro pripravila, saj je opisala Tončkovo potevščino tako, kot da bi se dogodila pred dnevi, ne pa pred več ko 30 leti. Takole je pričela: »Ko sem brala vaš sestavek v Panorami, sem se iz srca nasmejala in si mislila, kaj ko bi o obisku abesinskega cesarja v Bohinju napisali še kaj. No, napisala sem tisto pismo, zato hočem vaše poročilo nekoliko dopolniti. Ko sem bila nekoč pri Legatovih na obisku in je bil Tonček razpoložen, nam je o svoji cesarski karieri pripovedoval takole:

Čeprav me je mnogo stalo, sem si hotel Bohinjce pošteno privoščiti. Izkoristil sem izlet fantovskih klubov v Bohinj. Zadevo sem si dobro zamislil, si izposodil iz ljubljanskega gledališča obleko,

najel maskerja, tolmača in fotografa. V bohinjskem vladu sem naročil poseben vagon, kar ni bilo poceni. V vagonu so me preoblečili in šminkali. Ne morem pozabiti, kako strumno mi je salutiral takratni šef blejske postaje. V Bohinju so se na sprejem Heile Selassie dobro pripravili. Na postaji je bilo ogromno ljudi, tudi vsi šolski otroci z učiteljstvom. Vse je bilo v mlajih in cvetju. Po sprejemu na postaji sem zajahal belca. Krenili smo proti hotelu in vso pot so me obsipali s cvetjem. Pred hotelom so nas sprejeli natakariji. Še se spominjam, kako me je eden natakarijev pogledal, ko sem vrč piva »eksal«. Sledile so ceremonije, pozdravi župana, predsednika turističnega društva in ostalih ter razvitje prapora. Spregovoriti sem moral tudi jaz, moj govor pa je, razumljivo, tolmačil moj tolmač. Ugledni Bohinjci so kar tekmovali, kdo bo stal ob meni in se dal z menoj fotografirati. Slavnostnemu delu je sledilo prav tako slavnostno kosilo, po kosilu pa ples. Do tu je bilo vse v redu. Ker sem se ga pa že nekoliko nabral, se mi je med plesom delno od-

Stari pregovori z novo frizuro

- Če golob med orle zajde, ima gotovo dobre zveze.
- Dvakrat dá, kdor izgubi potrdilo o plačani naročnini.
- Karierist barvo menja, korita ne
- Drevo se na drevo naslanja, človek na paragraf.
- Zrno do zrna pogača, kamen do kamna gorenjska cesta.
- Če fičko čez led beži, tudi blejski turizem pokonci drži.
- Dobro blago se samo izvaža.
- Z dvema občinama je težko sofinancirati srednje šole.
- Kdor prej pride, vseeno zadnji čaka, če si ni dober z ambulantnim osebjem.
- Kjer inozemec leži, devize pustl.
- Dinar ne pade daleč od občinskega središča.

VILKO NOVAK

lepila brada in polom je bil tu. Bohinjci so v etiopskem cesarju spoznali Legatovega Tončka iz Lesc in se zavedli grobe potevščine. Urno sem jo popihal skozi stranjska vrata, sedel v svoj avto, ki me je za vsak slučaj že čakal, se odpeljal in odnesel zdravo kožo. Huje pa je bilo z mojim tolmačem. Razjarjeni Bohinjci so se meščevali nad njim. Niso ga samo pretepali, marveč so z njim dobesedno balinali. Umazan in raztrgan jih je na kolenih prosil, naj ga izpuste, ker tudi on ni vedel, da nisem prvi etiopski cesar.

Ker sem jo Bohinjcem pošteno zagodel, so me seveda tožili. Na razpravi mi je sodnik očital nedovoljeno potevščino, ki je Bohinjce mnogo stala. Izgovarjal sem se, da mlajev in vsega pompa nisem naročil, vendar ni nič pomagalo. Plačati sem moral visoko denarno kazen in več let nisem smel v Bohinj. Potevščina me je stala ogromno, Bohinjcem sem jo pa le pošteno zagodel! je končal Tonček.

Daljna Tončkova sorodnica se je oddahnila in na vprašanje o višini kazni ni znala odgovoriti. Dejala pa je, da so govorili takrat, da je moral plačati Tonček kazen v vrednosti ene hiše. Iz tega sledi, da je Tonček svojo duhovitost drago plačeval. Johana iz Spodnjih Gorij, ki je ob slovesu povedala, da jih ve še nekaj o Tončku in še več o pozabljenih partizanskih družinah v Gorjah in na Krnici je ob zaključku najinega razgovora dejala: »Napišite le, mene pa nikar ne omenjajte! Naj mi oprostl, ker sem jo izdal, in dovoli, da jo bom za podobne razgovore še obiskal.

POLDE ULAGA

Glasba in otrok

PROFESOR JANKO PRIBOŠIČ JE V SVOJEM NE-
DAVNEM PREDAVANJU PRIJETNO PODAL TEŽA-
VE, KI NASTAJAJO PRI GLASBENI VZGOJI OTROK,
OTROŠKE NEŽNE OBČUTKE DO GLASBE, STAR-
SEM PA JE Z NAZORNIMI PRIMERI POKAZAL, KA-
KA NAJ VZGAJAJO OTROKE V TEJ SMERI.

KER BI PREDAVANJE UTEGNILO ZANIMATI SIRS
KROG LJUDI, BOM POVZELA NEKAJ NJEGOVH
MISLI.

Prav nesrečen občutek, ce-
lo občutek manjvrednosti,
lahko dobi otrok zaradi ene-
ga samega stavka, ki ga
brezbrižno izgovori učitelj-
ca med pevsko uro: »Ti ne
poj z nami, saj nimaš po-
sluha!«

Ali je res, da otrok nima
posluha? Ne, to ne drži. Če
ne bi imel posluha, bi bil
gluhonem, kajti tisti, ki ni-
ma posluha, ne more govori-

ti. Saj je tudi naš govor svo-
jevrstna glasba. Res pa je,
da ima nekdo večji posluš
kot drugi. Nekomu se lahko
prav genialno kar vije ob-
čutek za ritmiko oziroma
glasbo, pa ne more lepo ali
pravilno peti. Ima pač or-
gansko napako. Vživeli se
bomo v usodo, da ne bo do-
ber pevec, še vedno pa je
lahko velik ljubitelj glasbe.
Skušajmo otroka glasbeno
vzgajati od najnežnejše do-
be naprej! Za njegov glas-
beni razvoj je neprecenljive
vrednosti materina pesem.
Ni treba, da mu zapojemo
najnovejšo popevko ali zahtevno narodno pesem, za-
pojmo mu čisto preprosto
pesmico za otroke. Sloven-
ski komponist Janez Bitenc
je skomponiral več ljubkih
otroških pesmic, v njih se
poigrava le s petimi toni,
torej ne presega otrokove
zmogljivosti. Z otrokovo
starostjo bomo stopnjevali
zahtevnost izbrane pesmi,
večkrat se bomo spomnili tu-
di lepih narodnih pesmi; saj
narodna pesem tako izumira.

Orf se ni ukvarjal samo z
otroško glasbo, tudi kot
glasbeni pedagog je zadosti
doprinesel. Čeprav se je za-
vedal pomembnosti učenja
klavirja, violine ali drugega
instrumenta, je vendar uvi-
del, da učenje tega in še do-
datnih predmetov v glasbeni
šoli od povprečno glasbeno
razvitega otroka zahteva ze-
lo veliko. Dostikrat doseže-
mo ravno obratno kar smo
želeli: otroku postane glasba
dolgočasna. Vse preveč tru-
da je moral vložiti, vidnega

uspeha pa ni bilo in tako
mu je lahko postalo učenje
klavirja ali violine celo od-
vratno. Orf se je zatekel k
otroškim instrumentom, ki
ne zahtevajo tolikšnega tru-
da, otrok pa lahko impro-
vizira in razvija svoje glas-
bene prednosti. Kateri so ti
instrumenti? Prav prepro-
sti: ropotuljica, palčka iz
mahagonija (lahko jih na-
pravimo iz navadnega lesa),
tamburin itd.

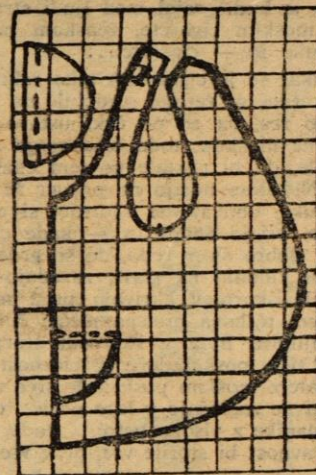
Ti instrumenti so čudoviti
pripomočki, da se otroku
občutek za ritem veča in
utrjuje. Zelo velike vrednosti
za otroka je metalofon (iz-
deluje Melodija Mengeš, ce-
na 5.000 din). Prav tako kot
otrok razvija svojo bujno
fantazijo s pomočjo svinčni-
ka, barvic itd, bi na tem
instrumentu igral, lahko bi
rekli ustvarjal. Povedali bi
mu pravljico, naloga pa bi
bila, da jo skuša prikazati
v glasbi s pomočjo tega in-
strumenta. S paličicami se
naj igra tako, da ponavlja
ritem, ki smo mu ga naka-
zali ali pa mu lahko tudi
dopustimo, da izvaja svoje
domiselne ritmične vaje. Kaj
kmalu razvidimo, ali ima
občutek za ritem in ali ima
dober posluš. Če je tako je
najbolje, da ga peljemo v
glasbeno šolo, pa čeprav je
star šele 4 leta.

V primeru, če otrok ne
kaže velikega nagnjenja do
glasbene umetnosti, je bolje,
da ga ne silimo v glasbeno
šolo, pa čeprav bi starši ra-
di mnogokrat v njem uredi-
li svoje propadle ambici-
je. Nudimo mu vzgojo v
centru za estetsko vzgojo, ki
ga bodo menda v Kranju
kmalu ustanovili. V ljubljani
tak center uspešno deluje
in pomaga otrokom, da zna-
jo ceniti in ločiti dobro glas-
bo od kiča, da jim ne pome-
nijo popevke višje glasbene
ustvarjalnosti ali da ne naj-
dejo v slabem jazzu svojega
zadoščenja. Poskušajmo tu-

di starši otroku ob posluša-
nju resne glasbe razlagati.
Saj programska glasba pri-
poveduje vedno določeno
doživetje, opisuje predmet
ali stvar. Otroku prav lepo
lahko to opišemo in tudi on
bo začutil, da je komponist
z vso nežnostjo in prisotno-
stjo glasbeno orisal in po-
dal, kar je hotel. Kar
spomnimo se koristnega pri-
mera (Smetanove) Vltave.
Ob nežnih zvokih si kaj lah-
ko predstavljamo izvir vode,
njeno živahno žuborenje, na-
raščanje in kar slišimo
mogočno reko, ki ruši ska-
le, brizga vodo v zrak in se
veličastno vali v nižino in
hiti proti izviru. Tudi odras-
li se počutimo v glasbeni
izobrazbi pogosto šibki; sku-
šajmo se izpopolnjevati, da
bomo svojemu otroku lahko
nudili čim več. Dober pripo-
moček bi bila knjiga Lucija-
na Marije Škerjanca »Od
Bacha do Šostakoviča.«

Najlepši primeri iz zgodo-
vine glasbene umetnosti nam
kažejo, da tudi glasbeni ge-
niji ne bi dali tega človeštvu,
kar so, oziroma da nikoli ne
bi bilo Mozartovih ali Beet-
hovnovih del, če ju ne bi nju-
ni očetje vzgajali in vodili,
dokler nista glasbeno dozo-
rela. Čeprav je le zelo redkim
izbrancem dano, da znajo
svoje občutke z vso prefi-
njenostjo in izvirnostjo poda-
ti v svetu glasbe, bomo drugi
skušali, da se bomo dokopali
do take višine, da jih bomo
razumeli in v njihovi glasbi
uživali.

MOJCA GORJANC

Za tak predpasnik je treba
pol metra modrega in roza
blaga širine 90 cm. Krojen je
tako, da je na eni strani
moder, na drugi pa roza in
ga lahko uporabljamo obr-
njenega na katerikoli stran.
Žepek okrasimo z okrasnim
trakcem, ki ga kupimo v tr-
govini.

Vsak kvadrataček na sliki je
pri modelu širok 4 cm.

Madeži od plesni

Nastanejo na perilu, ki je
dalj časa vlažno. Dokler so
sveži, zadostuje, da namo-
čimo perilo v kis ali v 2%
citronovo kislino. Starejši
madeže operemo z milom,
dobro izplaknemo, nato uma-
zano mesto belimo z vodi-
kovim prekisom (1 del 3%
prekisa, ki ga prodajajo za
grgranje, in 30 do 50 delov
vode). Nazadnje ga speremo
še z vodo, ki vsebuje 1%
žveplene kisline, nato dobro
izplaknemo.

Recepti

JUHA IZ KOKOŠJE ALI PISCANCEVE DROBOVINE

Noge, glavo, vrat, peruti in
hrbet, slana voda, 2 srednje
velika korenčka, 1 do 2 krom-
pirja, 4 dkg margarine, 2 dkg
moke, jetra, želodec, pol
drobne čebule, 1 dkg marga-
rine, 10 dkg lisičk, 1 jajce ali
opečene kruhove rezine, zelen
peteršilj.

Noge, glavo vrat, peruti in
hrbet skuhamo v slani vodi
s korenčkom in krompirjem.
Na margarini prepražimo
moko, zalijemo in prevremo.
Nato prilijemo pretlačeno ju-
ho, iz katere smo prej vzeli
kuhanu meso. Meso ločimo
od kosti in ga vložimo v ju-
ho. Dodamo še na tanke re-
zine narezana jetra in želo-
dec. Medtem prepražimo na
margarini drobno sesekljano
čebulo in očiščene, poparjene
lisičke. Juho legiramo z jaj-
cem ali pa jo ponudimo z
opečenimi kruhovimi kocka-
mi in potresemo s seseklja-
nim zelenim peteršiljem.

KOKOŠJI GOLAZ

10 dkg prekajene slanine,
1 čebula, 1 kokoš ali petelin,
paprika, sol, korenček, peter-
šilj, krompir, majaron, limo-
nina lupinica.

Na drobno zrezani slanini
prepražimo čebulo, da zaru-
meni. Dodamo uležano raz-
kosano kokoš ali petelina,
papriko, sol, korenček in pe-
teršilj, vse to zalijemo z za-
jemalko vode in dušimo, da
se meso zmehča. Nato doda-
mo olupljen, na koščke zre-
zan krompir, malo majaro-
na in limonine lupinice ter
pokrito dušimo, da se zmeh-
ča tudi krompir. Večkrat
premešamo. Ko je vse mehko,
zložimo meso na sredo plitve
sklede, naokrog naložimo
krompir in vse skupaj poli-
emo z omako.

MALI NASVETI

● Hrastov parket poživimo, če ga odrgnemo po dol-
gem s cunjjo, navlaženo s terpentinom.

● Duh po pomarančah prevzameta obleka in perilo,
če obesimo v omaro vrečko s pomarančnimi lupinami.
Paziti pa moramo, da ne pridejo v dotik z blagom, ker
bi pustilo olje, ki ga vsebujejo olupki, madeže na blagu.

● Čistih steklenic ne zamašimo, ker dobe zaprte ne-
prijeten vonj, zamašek pa začne plesniti.

● Okna pozimi čistimo tako, da jih zdrgnemo z vol-
neno krpo, povaljano v suhem modrilu. Tudi zanemarjene
šipe postanejo po takem čiščenju zopet čiste in svetle.

● Oblazinjeno pohištvo iztepujemo v sobi tako, da ga
prej pregrnemo z ožeto čisto cunjjo. Ko je ta umazana,
jo speremo. Zadnji vodi dodamo nekoliko kisa, da osve-
žimo barvo.

● Srebrn in zlat nakit čistimo s cigaretnim pepelom.

● Zmrzovanje šip preprečimo, če jih namažemo z
mešanico iz 10 g glicerina in iz četrta litra špirta.

● Barvanje čipk. Če hočemo, da bodo bele čipke než-
ne okrase barve, jih potopimo v ruski čaj, samo pazimo,
da ne bo premočan.

● Sesirjeno mleko. Če se nam mleko sesiri, ga ne
zavržemo, temveč ga odcedimo in uporabimo kot skuto.
Da se ne sesiri, mu dodamo malo limoninega soka ali
sladkorja, preden zavre.

Prikupno, modno in preprosto naj se oblačijo žene in
dekleta. Mali karo je vedno praktičen in letos zopet zelo
moderen, kombinacija beš in rjave barve pa pristoja ta-
ko črnolasi kot tudi svetlolasi dekletom. — Bluza pri
kostimu je iz istega blaga in barvnega odtenka kot re-
verji, enaki so tudi sprednji štirje gumbi

Ko je hudič sejal med ljudi strasti, je dal moškim cigarete, ženskam pa nove klobuke in — cigarete...

Odkar se je cigaretam tako rekoč dvignila cena, so ženske pridobile na veljavi. Je že res, da so po črki ustave enakopravne moškim, toda česa vsega niso že počele, da bi postale povsem enakopravne! Nekatere nosijo na primer že moške klobuke, obuvajo si škornje, si oblačijo hlače, pijejo šnops in — kade cigarete. Prav dobro sicer vedo, da so grde z moškimi klobuki na glavi; zavedajo se, da štibale škornjev skrivajo pred moškimi pogledi njihova preplepa meča; čutijo, da je njihova hoja v škornjih štorasta in brez tiste poskakajoče grazioznosti, zaradi katere moškim poskakuje srce v prsih, kadar se zagledajo v lepe nožice, obute v salonarčke z visoko peto..., toda za enakopravnost bi storile vse, prav vse...

LOJZE ZUPANČ:

Cigareta

In potlej so tukaj še cigarete, krona ženske emancipacije, tako rekoč! Brez njih bi ženska enakopravnost ne bila popolna, zato premnoge Eve prištevamo k strastnim kadikam. Naj zakonski možje še tako godrnjajo zoper to razvado, slej ko prej le zlezajo ženi pod copato...

Toda zmeraj ni bilo tako! Nekoč so bili blaženi časi, ko so se stvari odvijale drugače. Na primer pri moji babici in njenem možu.

Dedek je po opravljeni dnevni tlati prišel domov in skočil v copate, nato pa si našel cigareto. Že res, da cigarete ni bilo vsled pri roki in ker moja babica ni kadila, je dedek tudi ni mogel poprositi, naj mu »posodi« cigareto. Grizljaj je

nohte, obračal žepe, stikal po predalih in z veliko prizadevnostjo zbral nekaj čikov. In te je potem previdno slekel in jih nežno raztelesil. Če ni imel pri roki cigaretnega papirčka, je zvil smrdljiv tobak iz ogorkov v še bolj smrdljiv časopisni papir, nato pa si našel smotko, ki je gorela ko bakla. Puhal je ko vrhniška lokomotiva in kadil, kadil, kadil, ves zavil v smrdljivi oblak dima. In ker je bil možakar oblagodaren s fantazijo, si je domišljal, da kadil pravo pravcato cigareto.

Potlej je prišla v sobo babica, njegova boljša polovica, ki se je postavila pred dedka v razkoračeno stoji, se podbočila ko baletka, globoko zasopla in dedek se je zgrudil ko polž na soncu. Bil je namreč izkušen zakonski mož in je vedel, da babica ni zavzela te držo zategadelj, da bi se v svrhu ohranitve vitke linije pripravljala na sobno gimnastiko. Ne, pripravljen je bil na vilar. In zares je babica nekaj časa vohljala po zraku, nakar je zagrnelo:

»Ježešmarčka, moje zavesel! Saj bodo vse rumene od cigaretnega dima. Ah, tako torej spoštujes moje delo! Jaz perem in likam, se ženem in peham, ti pa vse zasvinjaš!«

Zaradi ugleda bi dedek sicer zelo rad zarentačil, pa niti ni mogel storiti, zakaj babica je že odpirala okno. In tako je moral, trpin, pogoltniti jezo, da bi sosedje skozi odprto okno ne slišali njegovega vpitja.

Tako je moj dedek zaradi ljubelega miru in hišnega reda postal — ženina copata...

Tempi passati! Bilo je, pa ni več, bi se reklo po naše. Nikar ne mislite, da je z menoj kaj drugače. O ne! Odkar so se cigarete podražile, sem sklenil, da ne bom več kadil.

Zena pa: »Ti kar jenjaj s kajenjem! Mož si. Bodi energičen!«

A komaj so minili trije dnevi, sem že spet kadil. Sprva sem se trafil, da cigaret sploh ne bom več kupil, a ni minilo pet minut, ko sem preobračal vse žepe in si ustvaril cigareto, sintezo pozabljenih čikov.

Zena seveda ni jenjala kaditi. Minila je ura, minili sta dve uri in pričel sem gristi nohte, vzdihujoč: »O, če bi imel zdaj cigareto...«

Zena me je seveda šlišala, a pretvarjala se je, ko da me ni.

»Da, da, bog že ve, kateremu kozlu rog odbije,« sem vzdihnil v drugo, da bi pri ženi vzbudil usmiljenje. Nič. Pa sem se lepo zguzil in postal krotek ko jagenjček. Mislim, da bi pričel cviliti ko kužek in mahljati tudi z repkom, če bi ga imel, samo da bi se priljnil vsemogočni lastnici cigaretnih zalog. Vstal sem izza mize, se po prstih približal ženi, jo s tresoč roko narahlo pogladil po hrbtu in ponižno vprašal:

»Saj nisi huda name, kajne, ker sem zasmradil sobo s tisto cigareto, ki je bila zares slaba zmes smrdljivih čikov. Ali te lahko prosim za cigareto, draga?«

O, da ste jo videli, kako se ji je dvignil nos!

»Vidiš, kakšen si!« je rekla in me pričela nekam zviška meriti, da so se mi zatresla kolena »Smrdljive čike zvijaš v časopisni papir, ker si trmasti in ne poznaš olke in ne znaš biti ponižen. Zakaj sem pa jaz tukaj, a?«

»Saj, saj,« sem pričel jecljati v zadregi.

In žena je odklenila predal svoje omare, kjer je skrivala pred menoj cigarete. Potegnila je eno iz zavojčka in se mi hudobno zasmejala:

»No, bo kaj ali ne?«

Sram me je bilo pred samim seboj, da bi se ponižal. Ni me še zapustila zavest, da sem mož, glava družine tako rekoč. Toda hudičeva strast od kajenja me je končno premagala in sklenil sem roke v zahvalnobeča.

Zdaj mi je žena s cezarsko gesto poklonila tolikani zaželeno cigareto, rekoč:

»Naj bo! Ampak pazi, da ne boš cigarete nerodno utrtnjal in mi posvinjal preproge...«

No, pa recite, če ni to atavizem; če nisem tudi jaz prav takšen, kot je bil moj dedek; če nisem prav ves, kolikor me je v hlačah, zlezal pod ženo copato!

To pa še ni najhuje! Zena je na lepem prejenjala kupovati cigarete, ko je dognala, da sem se spet zaslužil svoji stari strasti. In prav pasje se mi godi, odkar moram sam kupovati podražene cigarete in — jih deliti z ženo.

»Mož si. Skrbeti moraš zame!« mi je rekla.

Pohleven in skromen človek sem. Pokoravam se zakonom in nikoli ne godrnjam zoper ustaljeni red. Meni bi zavojček cigaret dnevno popolnoma zadostoval.

val. Zanje sicer potrošim desetino mesečnih prejemkov, a kaj bi godrnjal, če sem si pa prostovoljno naložil moderno desetino. Ampak tukaj je še moja žena.

Utrujen od celodnevne dela si torej zvečer našgem cigareto. Kadim in uživam blagodišči dim hudičeve trave, ki se suklja okrog plešaste glave. In že mi žena sedi na kolenu.

»Lu, me imaš rad?«

»O, zelo!« pravim.

»Veš, tisti klopuček, ki sva ga včeraj gledala v izložbi...«

V trenutku me pograbi sveta jeza. Najraje bi zakričal, da nimam denarja za takšne nepotrebne izdatke, pa mi ljuba žena brž položi dlan na usta in me potolaži:

»Ah, Lu, nikar se ne razburjaj! Saj veš, da ti jeza škoduje.«

»No, zakaj me pa potlej sploh jeziš?« onemoglo sopem.

In me že privije: »Ah, saj se rada odrečem tistemu klobučku, toda samo pod pogojem, če mi daš cigareto.«

Premagan sem. Sežem po zavojček in ji dam cigareto.

Preden grem spat, si našgem zadnjo cigareto.

»Ah, Lu, samo enkrat naj potegnem... samo en dim...« pravi žena, mi vzame iz ust cigareto in krepko potegne. Privoščim ji tisti dim, toda ona mi že začne pripovedovati kaj navidez zelo važnega, da me zmoti. In ko se zavem, cigarete ni več.

»Ojoj, Lu, pozabila sem ti jo vrnil! Saj nisi hud, kajne?« In že mi visi na vratu in me gleda tako krotko, da zares ne morem biti jezen.

Tako gre iz dneva v dan. Blagrujem može, ki kade cigare in pipe. Jaz pa kadim, žal, cigarete. Moja žena kadi — moje cigarete. Drug drugega strašiva z rakom na pljučih in tuberkulozo — kadiva pa kar naprej.

Če pa hočem kdaj zvečer, ko sem tako rekoč že popolnoma na psu, dobiti od žene vsaj polovičko cigarete od vseh tistih, ki mi jih čez dan izmami, me žalostno pogleda in pravi: »Zal mi je, Lu! Ze pred eno uro sem zadnjo pokadila.«

In tako mi ne preostane drugega, ko da se tolažim z mislijo:

»Ko je hudič sejal med ljudi strasti, je dal moškim cigarete, ženskam pa — tudi cigarete...«

Slovarček krajevnih imen

ZGORNJA DOLINA V BOHINJU

V tej rubriki smo že pisali o tem, kako se pravilno imenuje vas ob vstopu v Zgornjo dolino v Bohinju — Stara Fužina. Objavili smo tudi imena delov te vasi, ki nam jih je poslala naša dopisnica Marija Zagar. Tokrat zapišimo še nekaj besed o ostalih vaseh v Zgornji dolini. Razen Stare Fužine so to: Studor, Srednja vas, Češnjica in Jereka. O tem, kako vasi imenujejo domačini, kako se uporabljajo v zvezi s predlogi, kako se imenujejo prebivalci in kako je pridevnik, smo se pogovarjali s Francom Cvetkom iz Studorja.

STARA FUŽINA se uporablja le edninsko, pride od besede fužina (v Bohinju so včasih pridobivali železno rudo). Prebivalci so Fužnarji (edninsko Fužnar), knjižno torej fužinar. Prvotno so rekli: grem k Stari Fužini, zdaj pa se je že bolj udomačilo na Staro Fužino ali celo v Staro Fužino. Pridevnik je f.žnárski, npr. f.žnárške njive, knjižno torej fužinarski.

STUDOR, grem pod Stodér, pod Stodórom — prvotno, ker vasica leži pod hribom, ki se imenuje Studor. Zdaj pravijo že v Studor. Prebivalci so Stodórci, knjižno Studorci, pridevnik pa je studórski (npr. studórške planine).

SREDNJA VAS (pravilno oziroma polno ime po Imeniku naselij je Srednja vas v Bohinju), prebivalci so Srenjan (knjižno Srenjani), grem v Srednjo vas, pridevnik je Srednje vasi, pridevnik je srenjski (npr. srenjske planine, srenjske njive).

ČEŠNJIČA, prebivalci so Češnjani (knjižno Češnjani), grem v Češnjico (v dialektu u Češ. nco), pridevnik je češ. njski (češ. njske planine).

JEREKA, prebivalci je Jerékar, Jerékarji, grem v Jereko, pridevnik je jerékarški.

K vasetem v Zgornji dolini v Bohinju spada tudi Ukanc, kjer imajo kmetje iz Studorja svoje najnižje planine, rovtje. Pravijo: grem v Ukanc, prebivalci so pa Ukančarji (Ukančarji). Prvotno je bil Ukanc naseljen le sezonsko, spomladi in jeseni, ko so Studorci gnali živino v planino in ko so se jeseni vračali z višjih planin. Tu so imeli svoje hišice in staje za živino. V zadnjem času pa postaja Ukanc vse bolj turističen kraj, delno tudi stano naseljen.

Franco Cvetek iz Studorja nam je povedal še imena za Gorjuše in Koprivnik. Domačini pravijo: grem na G. rjuše, na Koprivnik, prišel sem z G. rjuše, s Koprivnika. Domačini so Garjuše, knjižno Gorjušci, in Koprivnekarji, knjižno Koprivnikarji.

A. TRILER

Meso, mleko, sladkor in upokojeanci

Nikdar ne delajte računov, da so postopali veliko bolj taktično kot pa pred nedavnimi tobakarji, ki so popokojeanci in sklenili, da dražili cigarete in tobak kar čez noč. V tem primeru pa si zvedel za nove cene že dan pred podražitvijo. Seveda, malo nerodno je, ker v nedeljo popoldne mesnice niso odprte. No, pa do konca preberi članek pa boš videl, da je v Kranju mleko in meso še vedno najcenejše. Le pogled, Ljubljana, Celje, Jesenice so znatno dražji kraji, kar se mleka in mesa tiče. Seveda, tam imajo verjetno tudi višje izdatke za kulturo kot pri nas v Kranju. Si cec pa piše tu spodaj, da te nove cene ne bodo dolgo vlepale. Pa tudi mlekarjem niso pustili, da bi podražili mleko za 27%, ker bi nas to pre-

hudo zadelo, ampak bodo to izvedli v dveh obrokih po 13,5 %. Sicer pa je mleka menda vedno manj. In kolikor manj bodo mogli krave, toliko bolj bodo primorani moliti potrošnika. Končno pa, dragi Tarnoslav, predlagam ti, da primerne ukrepeš in spremeniš jedilni list, kot na primer vidiš, delam jaz!

Tarnoslav je obstal kakor okamenel. Misli sem, da ga bo prizadelo. Divje me je pogledal in zarjul: »Že leto in več plešem tisti tvoj trapasti penzionistovski »ča-ča-ča«. Obrni se je, zaloputnil vrata in odvihral. Popravil sem glavno jed, žena pa je lahko pomila krožnik, čeprav se je voda za pomivanje že popolnoma ohladila. Ni bilo nič hudega, kajti gospodinje pravijo, da se posoda, ki ni mastna, pomiva lahko tudi z mrzlo vodo.

LIPE

Televizor avtomatik

No, ker je danes že taka navada, da pritisneš samo na knof pa imaš že oprano perilo, pritisneš na knof, pa ti pride natak (če pride), če pritisneš na pravi knof dobiš službo — da ne bi zaostal za tako tehniko, sem se tudi jaz moderniziral s tako napravo, in to s televizorjem avtomatikom.

Veste, to je najbolj skanali, kanakčki, z daljinskim upravljanjem itd. in za katerega moraš pri belem dnevu z baterijo iskati poroke, da si ga zaradi visoke cene lahko nabaviš.

Kljub temu, da sem po navodilu prepleskal sobo z zeleno barvo, poskrbel za firne in očala, pa sem imel s tem aparatom take motnje, da bi rajši 100 let čakal na rešitev pokojnine, kakor da bi se enkrat v noč baval tak aparat. Že takoj v začetku, ko sem »šaltal« to avtomatično reč, sem opazil, da v kanalih ni nekaj v redu, ker sem videl kvintet Kovačiča, ko je igral v Zagrebu in Beogradu pod nekakšnim gradbenim odrom in ne v Ljubljani. Miki miška, čika Pajo sta se pojavila šele v poznih urah, tako da sem moral otrokom kuhati turško kavo, da so lahko pričakali to oddajo. Med oddajo mladinski TV klub je bil naenkrat tako slab tok, da so na tej oddaji sedeži postali tako nizki, da ženski spol ni vedel kam z nogami, al' na levo, al' na desno stran, ker se jim je skrčil tekstil nad koleni za celih 10 cm. Med pričakovanjem, da bi videl v kmetijski od-

Pozdrav GREGA

Če ne b ga jest prosu, de nej še za naprej kej pove, k j že za sneg tak fest pogruntu, de bo s sonovca pomočjo segnu. Jest b recima red vedu, če bo ačšn bog od kod pršu pa mal plec uspricu, al pa saj pomedu. Ja, če ne hmal na bama vedl, de j asfalt res črn.

Ampak jest upam, de bo po star Lošk praks za občinsk praznk še glih tak namarn po plac ket j dons. Seveda mrbit se bo ta cajt plec sam od sebe posušu, pa b veter sam od sebe tiste smeti pa prah mal stran znosu!

SMOJKA

Naš roman

Čudno, da tole pravzaprav ni odvratno. Ni, da bi morala odmakniti pogled, nasprotno, prevzame me, ne morem se obrniti, saj je skoraj veličastno, veličastna predstava goltajočega moškega. Podobna morilčeve slabosti. Tole je bolezen; ko bi jo lahko ozdravili, bi morda ozdravili tudi njegovo morilsko strast.

Poznate Boswellovo »Johnsonovo življenje?« je vprašal Patrick. »Takole je najbrž žrl Samuel Johnson.«

Kramerja je torej mogoče brez tveganja psovati, kadar že. Pocen masčevanja za odtrgani športni gumb iz čistega zlata. Kramer je bil odsojen; odsoten se je mašil z jedmi; strmel je v Patricka, vendar ga ni videl in znoj mu je curil prek obraza. Od požrešnosti oznojenemu obrazu lahko porečeš vse, podobno kot morfinski ali kadilcu opija. Zato je poskusila. Morilec ste, Kramer,« je rekla, »in veste, da ste morilec.«

Ni je slišal. Patrick je nledal Franzisko kot prikazen, Luigi kajpada ni ničesar razumel, Kramer pa je žrl dalje in bolščal v sobo, v umazano jedilnico Bartolomeovega bara, kjer je razen njih sedel le bradati mladenič in bral knjigo.

A. A. BEG

Kramer je nepričakovano nehal jesti. Vilice in nož je odložil na krožnik in za trenutek onemel, zatopljen vase. Potem je vstal in začel hoditi sem ter tja, okorna podoba v mlahavem zimskem plašču nedoločljive barve.

»Le pazite,« je posmehljivo rekel Patrick, sledi najlepše. Zdaj bo začel kihati.«

Kramer je imel robec že v rokah, ko je izbruhnilo kihanje, stopical je sem in tja, kihal, se brisal z robcem pod nosom pa sušil obraz, še vedno bled in kljub kihanju negiben kakor lepenkasta krinka.

»Tako imenovano gastrično kihanje,« je pojasnil Patrick s hladnim, zmagovalno veselim glasom, pojasnil mi ga je neki zdravnik. Nekateri požeruhi morajo po sleherni jedi, ki jim je ugajala, petnajst do dvajsetkrat kihniti. Bruhnil je v smeh, ko je Kramer, še vedno kihaje, briščo se z robcem, odšel skozi vrata.

»Na zrak mora,« je rekel in se zavedel, da ni več Kramerja in so sami. Potem je umolknil. Luigi je vstal in obračal gumbe na televizij-skem sprejemniku. Mladenič s knjigo je prenehal brati in strmel v Patricka.

»In zdaj,« je rekla Franziska, »ubijte Kramerja!«

Patrick ji ni odgovoril. Pogledal je Franzisko.

»Nikar me ne glejte tako prepadeno,« je rekla Franziska. »V žepu imate najbrž samokres. Na kaj le čakate?«

Mladenič, ki je bral, je vstal. S knjigo v roki je prišel k njihovi mizi in dejal Patricku: »Nekaj čudovitega sem odkril. Poglejte te Tintorettove reprodukcije, signor O'Malley, na primer oznanjenje...« Odprl je knjigo na eni izmed slikovitih strani in jo razprto položil na mizo pred Patricka.

»Ubijte ga, ko se bo vrnil,« je rekla Franziska.

»Ne, ne smete si ogledati naenkrat celo sliko, temveč le del, kakršenkoli izrez, posnetki so

zelo dobri. Prav dobro lahko spoznate Tintorettovo potezo.« Brada mu je drhtela, mladenič je bil visok in koščen in brada je bila podobna divji podrastrji.

»Slikar je,« je rekel Patrick. »Kar dober mlad slikar.«

»Saj najbrž znate streljati,« je rekel Franziska, to je vendar povsem enostavno, ko bo vnovič vstopil...«

»Vzemite katerikoli Tintoretov izrez,« je dejal slikar, pa imate sliko Jacksona Pollocka. Vzemirljiva reč.«

»V zmoti ste,« je rekel Patrick, »ne nosim samokresa.«

In ugotovil sem, da to ni slučajnost,« je zmagovalno rekel slikar. »Ukvarjal sem se s Thomasom Hartom Bentonom, Pollockovim učiteljem; bil je pod močnim Tintoretovim vplivom. Tako torej obstaja neposreden stik med Tintoretom in Pollockom.«

»Mu ne bi rekli, naj izgine?« je vprašala Franziska.

»Prihodnje dni vas bom obiskal v aeljeju, Bruno,« je dejal Patrick slikarju, »z damo imava pravkar važen pogovor.«

»Umoriti hočete Kramerja,« je rekla Franziska, »vendar se vsak dan srečujeta. Umoriti ga hočete, vendar proučujete izvor njegovega kihanja. Umoriti ga hočete pa z njim jeste. Umoriti ga hočete pa dopuščate, da vam trga gumbe. Najbrž ga hočete brezhožno umoriti. Nekaj takšnega imate v mislih. Vendar pa sočasno veste, da tega ne boste storili. Moriti hočete, pa ste zamudili igro. Nebojjenček ste, da nebojjenček.

Mladi talenti na preizkušnji

Zgoraj nič, spodaj nič, v sredi pa popevka

Na sobotni izbor nastopajočih za »Veseli tobogan« in »Pionirski TV studio« RTV Ljubljana, se je v Kranju priglasilo preko sto pionirjev in nekaj cibaňov. Največ jih je bilo iz Kranja, nekaj pa tudi iz Tržiča, Poljanske doline in od drugod. Ob vratih sobe, kjer so preizkušali, je bil tak naval, da je Borut Lesjak nekajkrat zagrozil, da bo začel puliti zobe, če ne bo mir. (Morda je prav ta pripomba spomnila učitelja harmonike s kranjske glasbene šole, da je otrokom razdelil listke s številskimi in je potem vse potekalo kot treba.) Začudenje ob začetku: »Kdo bi si mislil, da je med našimi otroci toliko glasbenih in pevskih talentov!« Začudenje ob koncu: »Kdo bi si mislil, da toliko staršev misli, da njihovi otroci toliko znajo, da jih je vredno predstaviti javnosti!«

»stričkov in tetk« iz televizije.

Nekoliko več so je bili deležni tisti, ki so izbrali v sporedu naših narodnih ansamblov. Njihove pesmi so po obsegu manj zahtevne in mali pevci so imeli več možnosti, da jih dobro zapojejo. Več se jih je navdušilo za Beneške fante, za ansambel Borisa Kovačiča in druge. Tudi ta izbor komisiji ni bil po volji, a obljubili so, da bodo dobrim pevcem poslali primerne pesmice in jih povabili na dokončni izbor.

Dovoljujem si odgovor na vprašanje, zakaj otroci pojejo popevke ali posnemajo na-

Praznik dečkov

in deklic na Japonskem

Krape najbrž vsi dobro poznate. To so ribe, ki žive v naših vodah. Plavajo vedno proti vodni strugi. Na Japonskem uživajo poseben ugled in pomenijo za mladino, predvsem za dečke, simbol hrabrosti, vztrajnosti in junaštva. Starši dajejo že ob rojstvu svojemu sinu velikega, lepega, iz pisanega blaga sešitega krapa z željo, da bi imel vse take vrline. Na praznik dečkov, ki ga praznujejo na Japonskem 5. maja, obesijo pred domačo hišo

mlada rast

na bambusovo palico svoje krape. Tri do pet metrov veliki plapolajo in se upirajo vetru v veliko veselje in ponos dečkov. Na ta dan povabijo svoje prijatelje in jih pogostijo z riževimi kolači in z drugimi japonskimi slaščicami. Ta praznik praznujejo dečki do 10. leta. Vsakokrat jih obdarilo starši in sorodniki.

3. marca pa imajo praznik deklice. Na ta dan je v družini mnogo veselja. Deklice povabijo v goste svoje prijateljice, matere pa svoje znanke, da popijejo nekaj skodelic sladkega vina in se posladkajo z japonskimi slaščicami, vmes pa prijetno kramlajo.

V najlepšem prostoru v hiši razstavijo na posebnih policah, pregrnjenih z rdečim žametom, najrazličnejše predmete, ki jih bodo deklice, kot bodoče žene in matere, potrebovale v gospodinjstvu ali pa si bodo z njimi krasile svoj dom. Vsi predmeti so velike umetnine, ki jih krasijo vdane zlate niti ali pa so pozlačene. Tako vidimo na polici lepe škatljice, rižve skodelice in vaze. Posebno svečan videz napravijo vaze s breskvinim cvetom in z japonskimi češnjami, vmes pa visijo lampiončki.

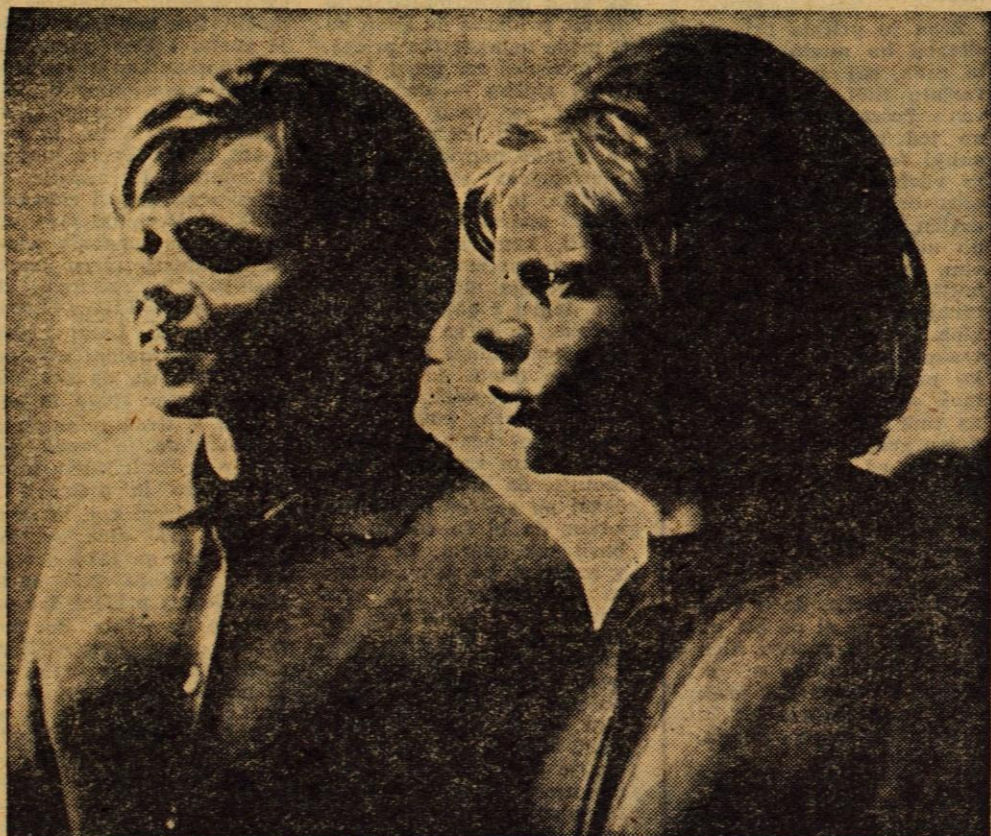
Kovinarski krožek na osnovni šoli Lucijana Seljaka

Na naši šoli imamo več krožkov: kovinarski, knjigoveški, modelarski, graverski, pevski in foto krožek. Vsak učenec sodeluje vsaj v enem izmed njih. Vsi krožki so dosegli že lepe uspehe, posebno pa kovinarski, katerega sem član tudi jaz. Vpisanih nas je 15. Izdelujemo razne kovinske predmete, ki jih tudi prodajamo. Za našo šolo smo izdelali stojala za rože, stojala za pepelnike, knjige in še vrsto drugih manjših predmetov. Letos smo izdelali že lepo število stojal za

televizijo, ki smo jih prodali v Beograd. Z zasluženim denarjem pa gremo na koncu vsakega šolskega leta skupaj s hišnikom na izlet. Leta 1962 smo bili v Mariboru in na Pohorju, lani smo bili v Fiesi pri Piranu, za letos pa se še nismo odločili.

Upam, da bo kovinarski krožek na naši šoli še vnaprej tako uspeval in da bo imel vedno več članov.

Vinko Potočnik,
učenec 8. razreda
osnovne šole
»Lucijana Seljaka«

Potruditi se je treba, pa uspeh ne bo izostal

Foto: Franc Perdan

No, pa saj ni bilo tako zelo hudo. Boža Novak je kar hitela zapisovati imena tistih, ki imajo možnost, da se pojavijo na televizijskem platnu. Zapisala jih je okoli petdeset. »Samo veliko pila bo treba vzeti v roko in kakšno drugo pesmico, pa bo!« je rad pripomnil Janez Kuhar.

PUNČKE, FANTKI IN RADIJSKI SPORED

»Poglej, mucek, zgoraj ne moreš, spodaj ne moreš, pa če v sredi se mučiš!« Tako in podobno je vzdihoval Janez Kuhar, ko so se pred njim vrstili pionirski in pionirke in se silili s petjem popevk za odrasle pevce pa tudi za odrasle poslušavce. »Zakaj ne požete pesmic o rožicah, zajčkih, srnicah, igračkah. To so stvari za vas. Ne pa: sem zaljubljen, grem na ples, parčki in kaj vem kaj še vse!«

Fantek, ki mu je oče pred perizkušnjo popravil kodreček na čelu, punčka s kot ciganeček črnimi lasmi in očki in druga z velikim cofom na kapici, pa dve deklici, ki sta zapeli skupaj in še mnogi drugi so si za to priložnost izbrali popevke in si pripravili velik del naklonjenosti

rodne ansamble: zato, ker drugega navadno ne slišijo v radiu. Dopoldanske pionirske oddaje so premalo, posebno za tiste, ki so dopoldne v šoli. Skoraj vsi otroci so povedali, da so se pesmi naučili iz radija. Kdo bi se potem jezil! Menda tudi dojenčki ne bodo več jokali, ampak prepievali popevke!

Otrokom na uho: če hočete nastopiti na televiziji, se naučite otroške ali lepe narodne pesmice.

TUDI PROFESORICA NE ZNA

Priznati je treba, da je Borut Lesjak na klavirju zelo

uspenšo lovil mlade pevce in dure in mole, ki so si jih omislili. Če so tudi oni lovili njega, so osvojili velik del možnosti, da njihovo ime pride v uredniščno beležnico, drugače pa ne. In takih, ki niso še nikoli peli s spremeljavo in so si povrhu še po svoje prikrivali takte in melodijo, je bilo kar precej. Neke punčka je odpela celo polovico pesmi pa še ni nihče »pogruntal«, kaj hoče zapeti. Torej: tudi otrokom je površnost prepovedana.

Na splošno so se najboljše odrezali harmonikarji neka

violinistov in desetletna pianistka, ki je s takim občutkom zaigrala Griegovo Pomlad, da je kar ni bilo mogoče pozabiti: »Tiste male rokce...!«

V splošno zabavo se je pripetilo, da je tudi »striček ob klavirju« (tako ga je krstil Janez Kuhar) odpovedal. To se je zgodilo, ko naj bi spremljal mlado violončelistko, ki si je izbrala precej zahtevno skladbo. »Nič zato«, ga je hitro potolažila, »ji prejle profesorica klavirji poskusila, pa ji tudi ni šlo.

METKA SOSIC

Vrtiljak filmskih velikih

ITALIJA

Novi film režiserja **Maura Bolognini** (Stranpot, Senilnost) je »Podkupljenost« (La Corruzione) po originalnem scenariju Uga Liberatora. Sin bogatega milanskega založnika (Jacques Perrin) misli po šoli oditi v samostan. Toda njegov oče (Alain Cluny) ga hoče na vse načine odvrti od tega. Celo tako, da nagovori svojo priležnico (Rosanna Schiaffino), naj ga zapelje. Fant po doživetju ljubezni res opusti misel na samostan in se vključi v milansko visoko družbo. Toda: brez upanja, da bi bil kdaj srečen. Kritika film ugodno sprejema.

Naslednji Bologninijev film bi moral biti »Casanova« z **Marcello Mastriani**jem, vendar pa kaže, da s tem ne bo nič, vsaj scenarij ne prestando spreminjajo. Mastriani pa trenutno nastopa v filmu »Človek s petimi baloni« režiserja **Marco Ferreri**a. Igra lastnika tovarne bonbonov, ki je obseden od petih balonov. Ko počí zadnjega, skoči z vrha nebotičnika... Njegova soigralka je **Catherine Spaak**.

Najnovejši film zadnje čase telo zaposlenega **Vittoria Gassmana** ima naslov »Zdaj pa o ženskah«. Režiser **Etto**re Scola, njegova soigralka pa sta **Catherine Spaak** in **Walter Chiari**.

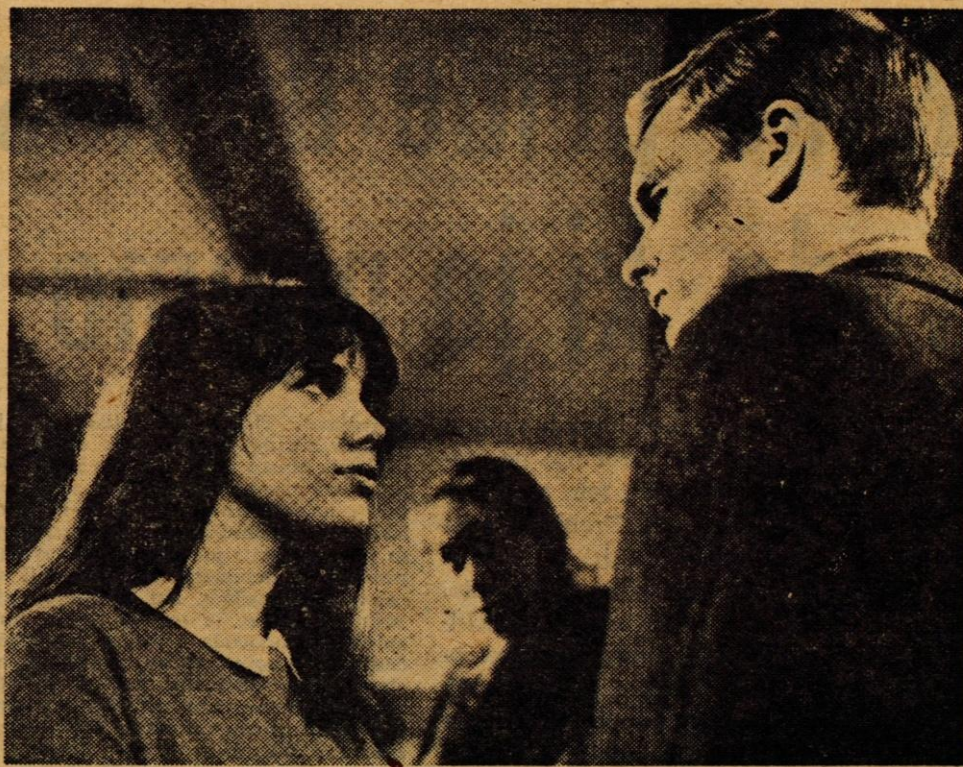
FRANCIJA

George Clouzot (nazadnje je posnel »Resnico«, 1960) pripravlja končno svoj novi film — »Temna noč«. **Jose-Andre Lacour**, s katerim skupaj piše scenarij, pravi: Film bo portret ljubosumnosti, ljubosumnosti lastnika majhnega hotela (**Serge Reggiani**), ki je poročen z veliko lepoticco (**Romy Schneider**). Ljubosumnost je strašna pošast, ki se hrani sama s seboj. Gonilna sila filma bo ljubosumneževa domišljija, ki stalno bega iz preteklosti v sedanjost. Tu bo Clouzot lahko pokazal svojo virtuoznost.

Jean-Pierre Mocky bo po svojem uspelem antiklerikalnem filmu »Čudni faran« (prej: Deo Gratias) posnel »Državljan strahu«. V njem bo **Bourvil** igral preiskovalca, ki med šestimi osumljenci išče morilca.

Annie Girardot, **Richard Johnson**, **Alida Valli** in **Francisco Rabal** tvorijo zanimiv mednarodni igralski kvartet v filmu »Ona druga ženska« režiserja **Francoisa Villiersa**. **Jacques Cousteau** (Svet tišine) bo posnel v sistemu Cinerama dolgotražen dokumentarni film »Osvojitev morja«.

Najbolj obetajoč mladi poljski režiser **Roman Polanski** (Nož v vodi) je zdaj v Parizu, kjer dela na filmu z naslovom »Poiščite žensko«.

Eno najzanimivejših in najuspešnejših ameriških del zadnjih let je film zakoncev **Franka in Eleanor Perry** »David in Liza« — psihološka študija ljubezni duševno neuravnovešene mladine. Na sliki glavna igralca **Keir Dullea** in **Janet Margolin**

ZDA

Režiser **Sidney Lumet** (12 jeznih mož, Njena edina ljubezen) snema sedaj film »Zastavljalec«. V njem igra **Rod Steiger** edinega člana judovske družine, ki uide nacističnemu iztrebljevanju in ki po vojni pride v Ameriko ter v Harlemu odpre zastavljalnico. Vendar pa je duševno povsem zlomljen in najde nov smisel življenja in stik z ljudmi šele na koncu mračne zgodbe, ki jo pripoveduje novi Lumetov film. Poleg Steigerja igra **Geraldine Fitzgerald**. Poznavalci si obetajo zanimivo in vitalno delo.

Kadar **Sinatrov** »klan« po snema film, si kaj rad po-

stavi v naslov kakšno številko. Tako so na primer posneli »11 veteranov«, »3 narednike« in »štiri za Texas«. Zdaj pa **Sinatra** v lastni produkciji snema film »Robin Hood in njegovih 7«. Režira **Gordon Douglas**, igrajo pa poleg obveznih **Franka Sinatre**, **Deana Martina** in **Sammyja Davisa ml.** še **Bing Crosby**, **Peter Falk**, **Victor Buona**, **Barbara Rush** in **Edward G. Robinson**.

Končno je znana zasedba novega **Hitchcockovega** filma. V psihološki kriminalki »Mar-nie«, ki je že sredi snemanja igrajo **Tippi Hedren** (odkritje »Pticev«), **Sean Connery**, **Diane Baker** in **Mariette Hart-**hy.

Natalie Wood igra zanimivo dvojno vlogo v filmu »Cassandra na poroki« o ljubezenskih prigodah sester dvojčic. Za družbo **Fox** ga snema francoski režiser **Serge Bourguignon**.

Pa še mimogrede

Najdonosnejši nemški film leta 1963 ni bil noben drug kot pri nas posneti »Zaklad v Srebrnem jezeru«. Prodali so ga kar v 60 držav. Seveda ni moglo ostati samo pri tem. Če ljudje radi gledajo Divji Zapad, kakor si ga predstavlja Janezek, pardon: **Karl May** in drugi **Fritzi**, zakaj pa ne! **Jürgen Roland** je že posnel »Gusarje na Mississippiju« po **Gerstaekerjevem** romanu iz leta 1848, **Herald Reiner** snema »Winnetouja« — I. del, kasneje pa bo posnel tudi »Poslednjega mohikanca« po znani povesti **Fenimora Coopera**...

Brigitte Bardot je v ZDA dosegla svojevrsten rekord. Ameriška legija dostojnosti je uvrstila v svoj indeks prepovedanih filmov že sedem njenih filmov. (nazadnje »Bojevnikov počitek«). Kaj takega ni uspelo še nobeni drugi igralki! Vse kaže, da nima BB, vsaj po mnenju ameriških katoličanov, kaj prida možnosti za nebesa... Škoda — za prebivalce raja! Ubogi stari **Titanik** bodo spet potopili! In to na čisto isti način. Ne razumete? To-

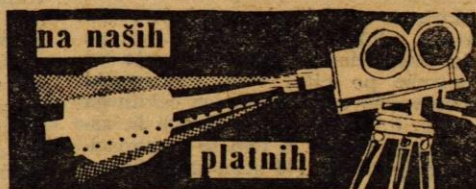
rej: družba **MGM** snema film »Nepotopljiva **Molly Brown**«, v katerem poskrbi za dramatičnost tudi katastrofa **Titanika**. Ker pa se **Debbi Reynolds** v filmu kar 32 preobleče in ni pri tem seveda nikoli slabo oblečena, je zmanjkalo denarja za **Titanik**. Zadevo si bodo zato izposodili iz angleške verzije te katastrofe, imenovane »Noč, ki se pomni« in iz ameriškega »Titanika«...

Za tiste, ki so nori na vodo in podvodne športe: prijetna novica. Januarja je bila na **Floridi** premiera v prvem podvodnem kinu na svetu. Predvajali so film »Nenavadni **Mr Limpet**«, v katerem se temu možaku sanja, da je riba. Film so vrteli v »realističnem« okolju: prva publika 500 ljudi ga je videla v dvorani 5 metrov pod površino zemlje, na platnu, potopljenem v kristalno čisto vodo. Glug, glug.

»Zdi se mi, da je moj obraz še vedno enak — in tako je tudi z dialogom. Samo konji so drugi« — **Audie Murphy**, ki je 40 snema svoj 29. western. (Ubožček!)

Zelo iskana v italijanskem filmu: **Pietrangeli**jeva »La **Parmigiana**« (na sliki), pa **Damiani**jev »Dolgčas« in zdaj »Človek s petimi baloni« ter »Zdaj pa o ženskah«...

»NOŽ V VODI«, mladega poljskega režiserja **Romana Polanskega** spada med najboljša dela poljskega filma zadnjih let. Film na nov in svež način obravnava večno temo ljubezenskega trikotnika. Igrajo **Leon Niemczyk**, **Jolanta Umecka** in **Zygmunt Malanowicz**. Zanimivo in vredno delo.

»V SLUŽBI PANČA VILLE«, legendarnega generala mehiške revolucije se znajde tudi popularni pevec **Luis Aguillar**, kajpak v veliko veselje soborcev in publike. Igrata še **Linda Cristal** in **Arturo Martinez**. Mehiški glasbeni western?

»HUZARSKA BALADA« je prikupna sovjetska komedija o mladem dekletu (**Larisa Golubkina**), ki ne more zdržati brez svojega zaročenca (**Jurij Jakovljev**), poročnika v vojski maršala **Kutuzova** (**Igor Iljinski**), in se zato preoblečena v fanta kot zastavonoša pridruži huzarjem v bitkah z Napoleonovo vojsko. Režiser je **Eldar Riazanov**.

Kako pride do nas voda, ki jo pijemo

Voda je pač voda. V sebi skriva mnogo neprijetnosti, vendar pa brez nje ne moremo živeti. Tudi človeško telo sestavlja dobrih 60 odstotkov vode. Trenutno nam voda hodi zelo narobe, kajti po cestah jo je preveč, v strugah rek pa premalo. Tako se zgodi, da preklinjamo avtomobiliste, ki nam pošiljajo »čedna« darilca vode, kavine barve iz mlakuž ob pločnikih na naše, pravkar zlikane obleke. Potem pridemo domov in hočemo vključiti električno pečico, pa iz radijskega aparata zaslišimo: »zaradi izredno nizkega vodnega stanja naših rek je potrošnja električne energije omejena.« Pogosto po vsem tem jezni in nemočni stopimo k vodovodni pipi, jo odpremo, nekaj časa počakamo, da voda teče (zaradi »štednje«), nato pa si natočimo kozarec bistre in mrzle vode in z njo poplaknemo za nekaj minut po grlu vse tiste neprijetnosti, ki nam jih je povzročila prav voda.

Tole, kar smo napisali v gornjih vrsticah, velja seveda samo za trenutno situacijo, za zimo torej, ko vodo kljub njeni nujni uporabi še vedno smatramo za problem. Zato se raje spomnimo poletja. No, voda je problem tudi tedaj. Predstavljajte si, da ste nekje v Julijskih alpah, na višini recimo 2000 m. Sonce vam pripeka v hrbet že 5 ur. Žejni ste. Sicer je čutarica s tekočino še skoraj polna, toda tista tekočina, za katero ste mislili, da vam bo med potjo dajala moči, vas je pustila na cedilu. Želite si samo vode. Pa smo spet pri njej — večnemu problemu, večni nujni in nekje tudi večnemu zlu.

Pustimo tokrat večne probleme in večna zla, ki jih voda lahko povzroči in jih tudi povzroča, za kdaj drugič, in se omejimo na to, kako rešujemo probleme preskrbe z vodo. Napisali bomo nekaj o organizaciji vodovodne mreže v Kranju in njegovi okolici.

OD »ŠTIRN« DO VODOVODNEGA STOLPA

»Štirna« je še vedno zelo pomemben rekvizit prenekaterega kmečkega pa tudi nekmečkega gospodarstva. Samo pol ure peš hoje iz mesta, pa jih bomo že našli, ne sicer povsod, tu in tam pa vendarle, in to take, katerim bi navsezadnje rekli lahko celo, da so »moderne«, drugod pa take, ki nas spominjajo na primitiven namakalni sistem pri Egipčanih. Pa pustimo tudi to, zakaj ta problem rešuje samo denar (cevi namreč niso zastoj). No, če že hočete, »štirne« je imel pred nekaj desetletji tudi Kranj (do leta 1921). Menda je ena stala na današnjem Titovem trgu, druga pa v bližini kina Storišč. Verjetno je bila še katera, vendar sta bili ti

dve glavni. Tistim nekaj tisoč Kranjčanom se ni prav nič dobro godilo, če samo na vodo pomislimo. Mesto pa je raslo, z njim tudi potrebe po dobri pitni vodi in tako so se vrli mestni močje odločili za skok naprej, ki je bil za tiste čase prav revolucionaren. Že pred samo gradnjo in pred odobritvijo načrta o vodovodu, sta med poslanci v deželnem zboru nastali dve struji, zakaj taka gradnja, kot je bilo kranjsko vodovodno omrežje, je terjala precej denarja. Nasprotniki vodovoda s poslancem Pavšlarjem na čelu so v Kranju sklicali leta 1905 celo protestni shod. Toda odobritev načrta iz leta 1901 je kljub protestom leta 1905 dobila realno podlago v 30 procentnem deželnem prispevku, ki so ga zakonsko potrdili.

S projektom so sklenili zajeti vrelec pri Čemšeniku in ga ob kokrški cesti speljati v Kranj. Glavni rezervoar naj bi stal pri Tupaličah, medtem ko bi v Kranju postavili stolpni rezervoar, iz katerega bi se z vodo oskrbovalo mesto. Leta 1911 je bil Čemšeniški vodovodni sistem zgrajen z vodovodnim stolpom vred.

In prav ta vodovodni stolp je postal nekaj kranjski simbol, saj po svoji zunanji obliki rezervoarju ni prav nič podoben. Morda njegova pojava prej spominja na svetilnik. Visok je 33,5 m, njegova prostornina pa je 250 kubičnih metrov.

Kako pa voda priteče vanj, boste vprašali? Z odgovorom vas ne bi presenetil, če bi dejal, da je v stolpu montirana mogočna črpalka, ki spravlja vodo v rezervoar. Toda take črpalke ni, kajti voda v rezervoar, ki je 33 metrov visoka, priteče sama. Razlaga je dokaj enostavna, posebno če ste se kdaj vsaj od daleč spoznali s fiziko. Voda priteče v rezervoar zaradi gravitacijskih sil, torej po zakonu veznih posod, ki pravi, da se gladine med seboj povezanih posod izenčujejo. V našem primeru je ena posoda rezervoar v stolpu, druga pa rezervoar pri zajetju. Med seboj jih povezujejo cevi. Ker so gladine zbiralnikov ob zajetju precej višje od gladine kranjskega stolpnega rezervoarja, voda vanj priteče sama.

KAKO KRANJČANE PRESKRBUJEJO Z VODO DANES?

To, o čemer smo govorili do sedaj, je veljalo morda za leta od 1911 pa do 1930. Kranj pa se je širil in vzporedno z njegovo rastjo so rastle tudi potrebe po pitni vodi. Čemšeniški sistem, ki je še vedno ostal hrbenica celotnega sistema, so razširili, s tem, da so dodali še zajetja v Novi vasi in Bašlju. S tem se je kapaciteta vodovoda dvignila na 140 sekundnih litrov, vendar tudi ta ne ustreza več. Podjetje Vodovod (ki skrbi za vodovodni sistem v Kranju, Skofji Loki in Medvodah) pripravlja rekonstrukcijo celotnega omrežja in zajetij, tako da bo celotni sistem zmogel 205 sekundnih litrov.

V celotnem sistemu stoji trenutno 6 vkopanih rezervoarjev (Tupaliče, Stražišče, Nova vas, Potoče, Praprotna polica, Smlednik) in pa stolpni rezervoar v Kranju, za katerega pa so strokovnjaki pri »Vodovodu« povedali, da z rastočo porabo vode njegova funkcija rezervoarja vedno bolj slabi, pojavlja pa se naloga raztežljivika. To so posebne naprave, ki stoje med rezervoarji ob zajetjih in potrošniki, ki imajo nalogo zmanjšati pritisk vode na primerno število atmosfer. Najugodnejše pravijo, da je število 5 atmosfer. Ker je potrošnja vode v Kranju precej velika, se voda v stolpnem zbiralniku bolj pretaka kot pa zbira. V slučaju, da je stolpni rezervoar poln, voda iz zbiralnikov ob zajetjih pa doteka normalno, posebni plavači zaprejo dovodne cevi, odvečno vodo pa usmerijo po ceveh v stražiški zbiralnik.

Vodovodni stolp

Foto: Franc Perdan

PA SE BESEDA O CEVEH, PO KATERIH TEČE VODA

Ali si morda vsaj približno predstavljate dolžino glavnega cevovoda? Najbrž o njej niste razmišljali; tudi jaz nisem vse do takrat, ko me je tehnik pri podjetju »Vodovod« vprašal, če se mi vsaj približno sanja, kako dolga je vsa stvar. Seveda nisem mogel uganiti, zakaj cevi so, če bi vse zložili eno za drugo, tako dolge, da bi povezale razdaljo med Kranjem in Zagrebom, 13 km pa bi ostalo za nameček. Povsem razumljivo, da bi se dolžina neprimerno povečala, če bi k tem 173 kilometrom pristeli še dolžino cevi, ki glavne žile povezujejo z vodovodnimi pipami v stanovanjih. Nemogoče bi bilo ugotoviti točno število, vendar menim, da bi bilo merilo v tisočih mnogo premajhno.

Kvaliteta cevi, ki uporabljajo v glavnem omrežju, je različna. Zavisí predvsem od cene in postopka montaže. Najraje uporabljajo azbestno-cementne cevi. Lito-železne uporabljajo le tam, kjer so obremenitve velike (v mestih), najmanj pa uporabljajo cevi iz pocinjene pločvine. Povprečen premer cevi se giblje okrog 350 mm.

Kranjsko podjetje Vodovod ima z omrežjem precej velike težave, saj je celotna mreža že zastarela, mnogokje so preseki cevi premajhni, še bolj pogoste pa so okvare, zato v zadnjem času vedno bolj razmišljajo o preložitvi tistih glavnih vodov, ki so že zastareli.

Poglavje zase predstavlja vodovodno omrežje mesta. Je staro (iz leta 1911), zato zanj obstoje zelo pomanjkljivi in nenatančni načrti. Problem je postajal vzporedno z okvarami vedno. Popraviti okvaro v slučaju, imenovan geofon, nepogrešljiv. Dela na istem principu, kot detektor za odkrivanje min, le da je veliko bolj občutljiv in da razen kovine zazna tudi najmanjši šum (iztekajočo vodo na primer).

Naj bo to, kar smo napisali, za danes dovolj, zakaj ne bo dolgo, ko bo podjetje Vodovod pričelo z obsežnimi rekonstrukcijami vodovodnega omrežja, zato takrat o tem več besed.

TONJE POLENEC

RADIJSKI SPORED

(VELJA OD 29. FEBRUARJA DO 6. MARCA)

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.15, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30

SOBOTA — 29. februarja

8.05 Vedre melodije za konec tedna — 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.25 Slovenski glasbeni umetniki — 9.45 Igra Ljubljanski jazz ansambel — 10.15 Nekaj domačih — 10.30 Poljske narodne pesmi — 11.00 Pozor nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Sobotni zabavni mozaik — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Naši amaterji pojo in igrajo — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Recitali znamenitih pevcov — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Za konec tedna s Plesnim orkestrom RTV Ljubljana in našimi pevci — 20.20 Kar nadaljuj Jeeves — 21.10 Sobotni ples — 22.10 Oddaja za naše izseljence — 23.05 Za prijeten konec tedna

NEDELJA — 1. marca

6.00 Dobro jutro — 6.30 Napotki za turiste — 7.40 Pogovor s poslušalci — 8.00 Veseli tobogan — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. — 10.00 Se pomnite tovariši — 10.30 Ura romantične glasbe — 11.30 Nedeljska reportaža — 11.50 Deset minut z orkestrom Alfredo Antonini — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. — 13.30 Za našo vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.10 Mednarodna evropska radijska postaja — 15.05 Odmevi iz Mediterana — 16.00 Humoreska tega tedna — 16.20 Domače melodije in napevi za nedeljsko opoldne — 16.45 Koračnice iz glasbenih revij — 17.05 Hammond orgle — 17.15 Radijska igra — 18.05 Glasba iz znamenitih oper — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo popevko — 21.00 Velika prijateljstva — Stravinski — 22.10 Plesna glasba — 23.05 Dunajski klasiki v tuji in domači izvedbi

PONEDELJEK — 2. marca

8.05 Poje vam Gorenjski vokalni kvintet iz Kranja — 8.25 Glasba ob delu — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Pojeta sopranistka Pertot in Korošec — 10.15 Klavirska poezija Edvarda Griega — 10.35 Naš podlistek — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor, nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Na obisku pri zabavnih ansamblih in vokalnih solistih Radia Sofija — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.45 S knjižnega trga — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05

Glasbena križanka — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Zabavni kaleidoskop — 18.45 Narava in človek — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Skupni program JRT — 22.10 Popevke na tekočem traku — 23.05 Literarni nočno turno — 23.15 Nočni akordi

TOREK — 3. marca

8.05 Vrtljak zabavnih melodij — 8.35 Nekaj domačih — 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.25 Tako pojo in igrajo v Moskvi — 10.15 Plesne miniature — 10.40 Odlomki iz opere Nikola Šubic Zrinjskega — 11.00 Pozor nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domače pesmi in napevi — 13.30 Med suitami — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 14.35 Zborovske skladbe Antona Lajovica — 15.15 Zabavna glasba — 15.30 V torek nasvidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Indonezijski vokalni solisti zabavne glasbe — 18.20 Plesni orkester RTV Ljubljana in njegovi solisti — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert Mariborskega komornega zbora — 20.20 Radijska igra — 21.18 Trije hrvatski glasbeni avtorji — 22.10 Glasbena medigra — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 Za vsakogar nekaj

SREDA — 4. marca

8.05 Jutranji divertimento — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Za prijetno razvedrilo — 10.15 Narodna glasba iz Mehike in Argentine — 10.45 Človek in zdravje — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Iz arhiva čehoslovaške zabavne glasbe — 13.30 Sanjarjenje in ples — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 14.35 Radi jih poslušate — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Ženski Komorni zbor RTV Ljubljana — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Chopinova prva pariška leta — 17.35 Iz fonoteke radia Koper — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Mojstri orkestrske igre — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Iz domače koncertantne literature — 20.31 Plesni orkestri tega tedna — 21.05 Skupni program JRT — 22.10 Glasbena medigra — 23.05 Literarni nočno turno — 23.15 Zaplešite z nami

ČETRTEK — 5. marca

8.05 Z opernih in koncertnih odrov — 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.25 Iz jugoslovanske produkcije zabavne glasbe — 10.15 Pihal-

ni orkester Radia Leipzig — 10.30 Pet minut za novo pesmico — 11.00 Pozor nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Domače melodije — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Glasbeni sejem — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 15.40 Literarni sprehod — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Igra ansambel George Shearing — 17.15 Turistična oddaja — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Od Budimpešte do Varšave — 18.45 Kulturna kronika — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov — 20.45 Lahka glasba — 21.00 Lirika skozi čas — 21.40 Suita za flavto in orkester — 22.10 S popevkami po svetu — 23.05 Godala v ritmu — 23.20 Skupni program JRT

PETEK — 6. marca

8.05 Veliki valčki in operetne uverture — 8.30 Slovenske vokalno-instrumentalne skladbe — 8.55 Pionirski tednik — 9.25 Majhen dopoldanski sprehod — 10.15 Dva prizora iz opere »Hlapec Jernej« — 10.35 Novost na knjižni polici — 10.55 Glasbena medigra — 11.00 Pozor nimaš prednosti — 12.05 Zabavna glasba — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Za prijetno razvedrilo — 13.30 Robert Schumann: Karneval — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 14.35 Domače pesmi in napevi za popoldne — 15.15 Napotki za turiste — 15.20 Zabavna glasba — 15.45 Jezikovni pogovori — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Iz življenja in dela Antonina Dvořaka — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.10 Pesmi borbe in dela — 18.30 Pripoveduje nam... — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Lepe melodije — 20.15 Tedenski zunanji-politični pregled — 20.30 Iz slovenske violinske glasbe — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.10 Glasbena medigra — 22.15 Skupni program JRT — 23.05 Srečanje s pevcema Tonjem Renisom in Mino — 23.20 Skupni program JRT

K I N O

Kranj »CENTER«

29. februarja poljski film NOCOJ BO UMRLO MESTO ob 16. uri, amer. CS film SEPETANJE NA BLAZINI ob 18. in 20. uri, premiera ital. barv. CS filma SAMSON PROTI NASILNEŽU ob 22. uri;

1. marca ital. barv. CS film SAMSON PROTI NASILNEŽU ob 10. uri, amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI ob 14., 16., 18. in 20. uri;

2. marca mehiški barv. film V SLUŽBI PANCHIA VILLE ob 17. in 19. uri;

3. marca mehiški barvni film V SLUŽBI PANCHIA VILLE ob 17. in 19. uri;

4. marca ital. barv. CS film SAMSON PROTI NASILNEŽU ob 17. in 19. uri;

Kranj »STORŽIČ«

29. februarja špan. barv. film MADAME SANS GENE ob 16., 18. in 20. uri, premiera meh. barv. filma V SLUŽBI PANCHIA VILLE ob 22. uri;

1. marca meh. barv. film V SLUŽBI PANCHIA VILLE ob 10. uri, premiera sov. barv. filma HUZARSKA BALADA ob 13. uri, špan. barv. CS film MADAME SANS GENE ob 15., 17. in 19. uri, premiera poljskega filma NOŽ V VODI ob 21. uri;

2. marca sov. barv. film HUZARSKA BALADA ob 16. uri, amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI ob 18. uri, franc. barv. VV film NJENO ŽIVLJENJE ob 20. uri;

3. marca sov. barv. film HUZARSKA BALADA ob 16. uri, poljski film NOŽ V VODI ob 16., 18. in 20. uri;

4. marca poljski film NOŽ V VODI ob 16., 18. in 20. uri

Stražišče »SVOBODA«

4. marca mehiški barv. film V SLUŽBI PANCHIA VILLE ob 19. uri;

Naklo

1. marca amer. barv. CS film ALAMO II. DEL ob 16. in 19. uri;

Jesenice »RADIO«

29. febr. do 1. marca ital. franc. barv. film RIMSKA DEVICA;

2. marca franc. barv. CS film VITEZ GRBAVEC;

3. do 4. marca ruski film DOVOLJENJE ZA IZHOD;

Jesenice »PLAVŽ«

29. febr. do 1. marca ruski film DOVOLJENJE ZA IZHOD;

2. do 3. marca ital. franc. barv. film RIMSKA DEVICA

5. do 6. marca jugoslovanski film MOSKI;

Zirovnica

29. februarja ameriški film NA DIVJEM ZAPADU

1. marca nemški VV film DOKAZITE ALIBI

4. marca ital. franc. barv. film RIMSKA DEVICA

Dovje

29. februarja nemški VV film DOKAZITE ALIBI

1. marca amer. film NA DIVJEM ZAHODU

5. marca ital. franc. barv. film RIMSKA DEVICA

Koroška Bela

29. februarja jugoslovanski film MOSKI

1. marca angl. barv. CS film VESELI KLUB MLADIH

2. marca ruski film DOVOLJENJE ZA IZHOD

Kranjska gora

29. februarja angl. barv. film VESELI KLUB MLADIH

1. marca jugoslovanski film MOSKI

5. marca ruski film DOVOLJENJE ZA IZHOD

Ljubno

29. februarja ital. film KAKO LEPO JE ŽIVETI ob 19.30

1. marca amer. barv. film DVORNI NOREC ob 16. uri

Duplica

29. februarja amer. barv. CS film JUPITROVA LJUBICA ob 19. uri

1. marca amer. barv. CS film JUPITROVA LJUBICA ob 15., 17. in 19. uri

1. marca sov. film PETER IN KATARINA ob 10. uri mladinska predstava

4. marca francoski film TRETJA ŽELJA ob 17. uri

5. marca francoski film TRETJA ŽELJA ob 19. uri

6. marca amer. CS film ZLATI KADILAK — komedija ob 17. in 19. uri

Radovljica

29. februarja ital. film OB SOBOTNIH VEČERIH ob 20. uri

29. februarja franc. CS barv. film MEC MASČEVANJA ob 18. uri

1. marca franc. CS film SEDEM SMRTNIH GREHOV ob 18. uri

1. marca ital. film OB SOBOTNIH VEČERIH ob 16. in 20. uri

1. marca franc. barv. CS film MEC MASČEVANJA ob 10. uri matineja

3. marca japonski film ZARADI LJUBEZNI ob 20. uri

4. marca japonski CS film ZARADI LJUBEZNI ob 18. in 20. uri

5. marca amer. barv. CS film SEPETANJE NA BLAZINI ob 20. uri

6. marca ital. film SALVATORE GIULIANO ob 20. uri

gledališče

Prešernovo gledališče v Kranju

NEDELJA — 1. marca ob 10. uri URA PRAVLJIC — 17. program

TOREK — 3. marca ob 19.30 premiera Alessandro de Stefani: SOBOTA GREHA uvozori Oder mladih, kot gost nastopa Janko Hočvar

Usodni vzrok

Humoreska iz leta 2000

Stari znanstvenik je pobito zmajal z glavo: »Priznati moram, da je naša veda odpovedala. Problem bo ostal nerešen. Nikoli ne bomo izvedeli, zakaj je število rojstev v Brnikih kar za 300 odstotkov večje od republiškega povprečja.«

Mladi asistent mu je hotel seči v besedo, toda učenjak je naveličano odmahnil z roko in nadaljeval: »In vendar nam nihče ne more očitati, da se nismo dovolj potrudili. Analizirali smo pitno vodo, študirali prehrano delavskih družin, napravili hormonske preiskave slehernega prebivalca Brnikov in še in še. Toda odgovora na naše vprašanje nismo dobili. No, kaj bi radi pripomnili, tovariš asistent?«

Mladenec je bil bled od razburejenja. »Zdi se mi, tovariš profesor, zdi se mi, da sem ga našel,« je spregovoril s tresočim glasom.

Znanstvenik je od presenečenja izbuljil oči, da so mu stekla očala skočila iz okvira. »Našli ste vzrok nerazumljivo visokega števila rojstev v Brnikih?« je dahnil.

Asistent je požrl slino in prikimal. »Preprosto, tovariš profesor,« je skromno potrdil.

Starec je vžihčen razširil roke in zaklical:

»Preprosto, pravite? Genialno,

mladi mož, genialno! Predlagal vas bom za Prešernovo nagrado, da, to bom storil!«

Asistent je žalostno odkimal. »Ne bo nič, tovariš profesor. Nalogo sem rešil čisto slučajno in moram priznati, čeprav mi je neizrecno žal, da nimam rešitev za znanost nikakršnega pomena.«

Učenjak je nerazumevajoče strmel vanj. »Kaj s tem mislite?« je zajecjal.

Asistent se je otožno nasmejal: »Kot veste, sem se včeraj mudil v Brnikih, da bi še enkrat preveril nekatere važne podatke, ki smo jih tako dolgo zaman zbirali.«

Delo je bilo zamudno in prehitelo me je noč. Zadnji avtobus mi je pred nosom odpeljal in prisiljen sem bil v Brnikih prvokrat prenočiti. Spal sem ko ubit, kar me ob pol petih prebudi strašansko tuljenje, ki bi še mrtvega vrglo iz krste. Planil sem pokonci, toda kmalu sem se pomiril. Kot veste, je blizu vasi mednarodno letališče kategorije A in natanko ob pol petih vzleti potniška raketa ter s svojim peklenskim truščem vzdrami slehernega prebivalca.«

»Kaj, še vedno ne razumete? No, za ženo in moža, ki imata ob šestih službo, je polpeti ura že prepozna, da bi se jima splačalo nazaj zaspati, je pa še malo pre zgodnja, da bi že kar vstala...«

VILKO NOVAK

HOROSKOP

VELJA OD 29. FEBRUARJA DO 6. MARCA

OVEN (21.3. — 20.4.)

POKLICNI neuspeh še ni poraz, razišči, kaj je bilo v zadevi narobe. V igri za denar ne riskiraj preveč. Več ljubeznivosti v domačem krogu. Zelena barva ne bo zatajila.

BIK (21.4. — 20.5.)

NE ODLAŠAJ z važnimi nalogami in odločitvami, zakaj pozneje noben izgovor pa tudi priporočilo ne zaleže. Iskren razgovor z drago osebo odstrani in prepreči morebitna nesoglasja. Zadržanost v finančnih zadevah.

DVOJČKA (21.5. — 20.6.)

V SLABO voljo te hočejo spraviti zavistneži, zato ne nasedi njihovim govoricam, sicer načrti splavajo po vodi. Naglica ni priporočljiva v nobenem primeru, Obisk.

RAK (21.6. — 22.7.)

SLEHERNI dan v tednu izkoristi tako, kakor da bi bil najvažnejši dan tvojega življenja. V četrtek postaneš žrtev naivnosti. V petek te sla premaga in objameš prepovedano stvarco.

LEV (23.7. — 22.8.)

TEDEN se prične s pustolovskimi pobudami in z nevarnostjo, da se z neprevidnimi izjavami zapleteš v težaven položaj. Prehodna bolezen prežene nezvestobo. Po sredi srca močnejše zabije. Presenečenje pride z darilom.

DEVICA (23.8. — 22.9.)

LEPI OBETI v poslovnih zadevah. V obrekovalni kampanji proti tebi ohrani mirno kri, vendar ne molči. Nekomu se toži po tebi — ne odlašaj z obiskom. Izlet in pismo.

TEHTNICA (23.9. — 22.10.)

ZANIMIVE NOVICE, uspehi na poslovnem področju — vse to bo povzročilo, da se malce zakrokaš. Ne polagaj vsake besede, ki jo slišiš, na tehniko. Na srčnem področju ne bo preveč rožnato — po tvoji krivdi. Trmoglavost je vmes.

ŠKORPIJON (23.10. — 22.11.)

SUMNICENJE bo prej ko slej škodovalo v odnosih z drago osebo. Glede očitkov velja enako, vendar s poudarkom: več razumevanja in potrpljenja. Do pomladi se vse izteče v tvoj prid.

STRELEC (23.11. — 22.12.)

PONOVO SREČANJE z osebo, ki ti je ranila čustva, naj te ne spravi iz ravnotežja in do štetja izpraznjenih kozarcev. Nekaj dni strogega počitka se bo prileglo. Trezno premišljuj, vendar brez solza.

KOZOROG (23.12. — 20.1.)

NEKDO PRICA KUJE pomoči in uresničitev obljub, danih v slabem trenutku. V torek nekaj vidiš in slišiš, pa se raznežiš. Nevednost ti zna škodovati, zato napni ušesa. Obisk v knjižnici ne bo škodoval.

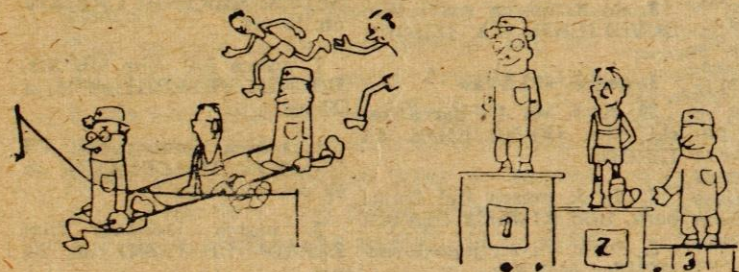
VODNAR (21.1. — 19.2.)

V SPORU z drago osebo je treba biti popustljiv, zakaj nekaj krivde je tudi zaradi tvoje nepremišljenosti. Nekaj, kar ti dela sive lase, bo pred rokom rešeno.

RIBI (20.2. — 20.3.)

ODLOČITEV bo lažja, če se spomniš izkušenj v lanskem oktobru. V prijetni družbi nekaj praznuješ; v dvojce ob mraku te prevzame otroškost. Mična stvarca ti zapre sapo.

BREZ BESED

TELEVIZIJA

SOBOTA — 29. februarja

RTV Zagreb: 18.00 Poročila — 18.05 »Kratnice« — mladinska igra — RTV Ljubljana: 19.00 TV obzornik — 19.20 Križem po Paragvajau — 19.45 Kaj bo prihodnji teden na sporedu — 20.00 JTV: TV dnevnik — RTV Ljubljana: 20.30 Propagandna oddaja — RTV Beograd: 20.45 Ogleдалo državljana Pokornega — Evrovizija: 21.45 Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju — RTV Ljubljana: 23.00 Poročila

NEDELJA — 1. marca

RTV Zagreb: 11.00 Kmetijska oddaja — RTV Beograd: 11.30 Dysnejev svet — Evrovizija: 16.00 Zaključek svetovnega prvenstva v umetnem drsanju — RTV Ljubljana: 18.00 Zgodba o Denisu — pokori — 19.00 Športna poročila — 19.10 »Laramie« — serijski vestern film — JTV: 20.00 Nedeljska izdaja TV dnevnika — RTV Zagreb: 20.45 »Ogenj« opera — RTV Ljubljana: 22.15 Jazz na ekranu — 22.45 Filmska reportaža iz smučarskega tekmovanja FIS — 23.00 Poročila.

PONEDELJEK — 2. marca

RTV Ljubljana: 10.40 Šolska ura — 15.20 Ponovitev

šolske ure — 17.30 Angleščina na TV — RTV Zagreb: 18.00 TV v šoli — RTV Ljubljana: 18.30 Poročila — 18.35 Ključek kot kuhar — lutkovna igra — 19.00 TV obzornik — JTV: 19.30 Tedenski športni pregled — 20.00 TV dnevnik — RTV Beograd: 20.30 Celovečerni film — 22.00 Propagandna oddaja — RTV Zagreb: 22.15 Politični razgovori — 22.45 Poročila.

TOREK — 3. marca

Ni sporeda!

SREDA — 4. marca

RTV Ljubljana: 17.30 Ruščina na TV — 18.00 Poročila — 18.05 Pesmi — slikanica

za najmlajše — RTV Beograd: 18.20 Crka, na črko — RTV Ljubljana: 19.00 TV obzornik — 19.20 S kamero po svetu — 19.30 TV pošta — JTV: 20.00 TV dnevnik — RTV Zagreb: 20.30 Propagandna oddaja — RTV Ljubljana: 20.45 Večer z Bojanom Andamičem — 21.45 Serijski film — 22.15 Poročila

CETRTEK — 5. marca

RTV Zagreb: 10.00 TV v šoli — RTV Ljubljana: 17.30 Angleščina na TV — RTV Zagreb: 18.00 Poročila — 18.05 Mendov spored — RTV Ljubljana: 19.00 TV obzornik — RTV Beograd: 19.20 Narodni glasbeni instrument — JTV Poročila

20.00 TV dnevnik — RTV Ljubljana: 20.30 Študentska soba — TV drama — 22.00 Poročila.

PETEK — 6. marca

RTV Ljubljana: 17.30 Ruščina na TV — 18.00 Poročila — 18.05 Dokumentarni film — 18.30 Poljudno znanstvena oddaja — 18.50 Glasbeni kotiček — Gregor Strniša — 19.00 TV obzornik — 19.30 Štiristo let slovenske glasbe — JTV: 20.00 TV dnevnik — RTV Beograd: 20.30 Propagandna oddaja — RTV Zagreb: 20.45 Ekran na ekranu — RTV Ljubljana: 21.45 Obisk pri ki-parju Petru Černetu — 22.15 Poročila